

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 30. novembrī
(OR. en)

15192/22

FIN 1260
RESPR 44
CADREFIN 201
POLGEN 153

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 30. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 687 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI par korektīvajiem pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai, par kuriem Ungārija ir paziņojusi saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2020/2092

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 687 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 687 *final*

Briselē, 30.11.2022.
COM(2022) 687 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

par korektīvajiem pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai, par kuriem Ungārija ir paziņojusi saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2020/2092

- (1) Šis paziņojums seko Eiropas Komisijas 2022. gada 18. septembra priekšlikumam Padomes īstenošanas lēmumam par pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā¹ ("PĪL priekšlikums"). Tas sniedz Padomei informāciju, kas vajadzīga, lai līdz 2022. gada 19. decembrim pieņemtu lēmumu saskaņā ar 6. panta 10. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai² ("Nosacītības regula").
- (2) Nosacītības regulā paredzētā procedūra tika sākota ar rakstisku paziņojumu, kas Ungārijai tika nosūtīts 2022. gada 27. aprīlī ("paziņojums"). Eiropas Komisija ("Komisija") 2022. gada 18. septembrī pieņēma PĪL priekšlikumu saskaņā ar Nosacītības regulas 6. panta 9. punktu.
- (3) PĪL priekšlikumā Komisija iepazīstināja ar novērtējumu par Ungārijas valdības iesniegtajiem ierosinātajiem korektīvajiem pasākumiem Komisijas konstatēto problēmu novēršanai. Konkrētāk, PĪL priekšlikuma 28. apsvērumā minēts šādi: "Tomēr, tā kā Ungārijā identificētās problēmas attiecas gan uz tiesisko regulējumu, gan lielā mērā uz administratīvo praksi, novērtējums par to, vai Ungārijas ierosinātie pasākumi ir piemēroti to mērķa sasniegšanai – izbeigt pārkāpumus un/vai novērst riskus Savienības finanšu interesēm –, būs atkarīgs no pasākumu detaļu analīzes un visu būtisko īstenošanas soļu pareizas, pilnīgas un efektīvas īstenošanas, kā norādīts attiecīgajos grafikos, ko Ungārija iesniedza 22. augustā. Šajā sakarā Ungārijai joprojām ir jāveic būtiski soļi attiecībā uz daudziem ierosinātajiem korektīvajiem pasākumiem." Būtiskie īstenošanas soļi ir atspoguļoti arī PĪL priekšlikuma paskaidrojuma raksta pielikumā ("būtiskie īstenošanas soļi").
- (4) PĪL priekšlikuma 11. un 12. apsvērumā ir apkopoti Komisijas konstatējumi paziņojumā par situācijām, kuras ir tiesiskuma principu pārkāpumi, un situācijām vai gadījumiem, uz ko attiecas šādi pārkāpumi Ungārijā un kas kaitē vai var radīt riskus Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai vai Savienības finanšu interesēm. Konstatējumi attiecas uz nopietniem sistēmiskiem pārkāpumiem, trūkumiem un nepilnībām publiskā iepirkuma procedūrās, kas izraisa līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas koncentrāciju, nopietniem trūkumiem pamatnolīgumu piešķiršanā, publiskā iepirkuma un interešu konflikta noteikumu nepiemērošanu "sabiedrības interešu trastiem" un to pārvaldītajām struktūrām, kā arī pārredzamības trūkumu attiecībā uz šo trastu īstenošanu līdzekļu pārvaldībā. Turklāt konstatējumi attiecas arī uz ierobežojumiem saistībā ar iespējamu noziedzīgu darbību efektīvu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par tām, jautājumiem par prokuratūras organizāciju un to, ka nav funkcionējoša un efektīva pretkorupcijas regulējuma. Komisija uzskatīja, ka minētās problēmas un to atkārtošanās laika gaitā liecina par Ungārijas iestāžu sistēmisku nespēju, neizdošanos vai nevēlēšanos novērst tādus lēmumus, ar kuriem tiek pārkāpti piemērojamie tiesību akti attiecībā uz publisko iepirkumu un interešu konfliktiem, un tādējādi pienācīgi novērst korupcijas riskus. Šādi lēmumi pārkāpj tiesiskuma principus, jo īpaši juridiskās noteiktības principu un izpildvaras patvaļas aizlieguma principu, un tie rada bažas par varas dalījumu.
- (5) PĪL priekšlikuma 38. apsvērumā Komisija norādīja: "Ierosinātie korektīvie pasākumi, kopā ņemot, principā spētu risināt problēmas saistībā ar sistēmiskiem pārkāpumiem,

¹ COM(2022) 485 final, 2022/0295 (NLE).

² OV L 433I, 22.12.2020., 1. lpp.

trūkumiem un nepilnībām publiskajā iepirkumā, interešu konfliktu risku un bažām par “sabiedrības interešu trastiem”, kā arī papildu pamatojumu attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un pretkorupcijas regulējumu, ar nosacījumu, ka visi pasākumi tiek pareizi un efektīvi īstenoti.”

- (6) Priekšlikuma 39. apsvērumā piebilsts, ka ierosinātajiem korektīvajiem pasākumiem vēl ir jānosaka detalizēti īstenošanas noteikumi, jo īpaši par to, kā pasākumu galvenie elementi tiks transponēti reālos juridiskos tekstos, kas jāpieņem, lai īstenotu korektīvos pasākumus. Tāpat 39. apsvērumā tika atgādināts, ka ņemot vērā to, ka vairākas Ungārijā identificētās problēmas ir saistītas ne tikai ar izmaiņām tiesiskajā regulējumā, bet arī – daudz izteiktāk – ar izmaiņu konkrētu īstenošanu praksē, kam nepieciešams ilgāks laiks konkrētu rezultātu sasniegšanai, risks Savienības budžetam saglabājas, kamēr PĪL priekšlikuma pieņemšanas laikā tiek īstenoti vismaz galvenie dažu korektīvo pasākumu elementi, kuri norādīti korektīvo pasākumu grafikos, ko Ungārija iesniedza 22. augustā. Kamēr nav stājušies spēkā galvenie tiesību akti, ar kuriem tiktu īstenoti daudzi no ierosinātajiem korektīvajiem pasākumiem, un ņemot vērā paskaidrojuma rakstā izklāstīto novērtējumu, kā arī iespēju, ka pasākumi varētu netikt pareizi īstenoti vai ka to efektivitāte var tikt vājināta pasākumu detaļās, Komisija aplēsa attiecīgo risku Savienības budžetam un ierosināja Padomei veikt pasākumus atbilstīgi Nosacītības regulas 6. panta 9. punktam.
- (7) Pamatojoties uz to, Komisija ierosināja apturēt 65 % saistību trīs daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam kohēzijas politikas programmās, proti, i) Vides un energoefektivitātes darbības programmā Plus, ii) Integrētā transporta darbības programmā Plus un iii) Teritoriālās un municipālās attīstības darbības programmā Plus. Ja līdz Padomes lēmuma pieņemšanai šīs programmas netiktu apstiprinātas, Komisija ierosināja vienas vai vairāku attiecīgo programmu apstiprinājuma apturēšanu. Turklāt Komisija ierosināja aizliegt uzņemties jaunas juridiskas saistības ar jebkuru sabiedrības interešu trastu un jebkuru tā īpašumā esošu subjektu saistībā ar jebkuru Savienības programmu, kas ir tiešā un netiešā pārvaldībā.
- (8) PĪL priekšlikumā bija atspoguļotas Ungārijas saistības līdz 2022. gada 19. novembrim ziņot Komisijai par Ungārijas iesniegto korektīvo pasākumu īstenošanu. PĪL priekšlikumā Komisija arī norādīja, ka tā pastāvīgi informēs Padomi par visiem būtiskajiem elementiem, kas varētu ietekmēt tās novērtējumu.
- (9) Pēc diskusijām starp Ungārijas iestādēm un Komisijas dienestiem Komisija 2022. gada 19. novembrī saņēma informāciju no Ungārijas par pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu Ungārijas valdības uzņemtās saistības.
- (10) Tā kā šobrīd korektīvie pasākumi ir izskatīti, ņemot vērā to detalizētāku īstenošanu Ungārijā, šis paziņojums sniedz Padomei informāciju, kas tai vajadzīga, lai pieņemtu lēmumu par PĪL priekšlikumu. Šajā paziņojumā sniegtā novērtējuma pamatā ir dokumenti, kas saņemti no Ungārijas iestādēm līdz 2022. gada 19. novembrim – novērtējums attiecas uz laiku līdz minētajam datumam³.

³ Komisija apstiprina, ka 2022. gada 26. novembrī ir saņēmusi vēstuli, ko tieslietu ministrs Varga nosūtīja komisāram Hānam. Šīs vēstules saturs nav daļa no šī novērtējuma.

UNGĀRIJAS IESNIEGTO KOREKTĪVO PASĀKUMU ADEKVĀTUMA UN PROGRESA NOVĒRTĒJUMS

(11) Pēc PĪL priekšlikuma pieņemšanas Komisija jo īpaši analizēja Ungārijas iesniegto attiecīgo tiesību aktu detaļas un būtisko īstenošanas soļu izpildi. Tādējādi Komisija ir novērtējusi to 17 korektīvo pasākumu adekvātumu, kurus Ungārija iesniedza 2022. gada 22. augusta vēstulē, lai novērstu paziņojumā ietvertās Komisijas konstatētās problēmas, ko papildina 2022. gada 13. septembra vēstulē (“septembra vēstule”) uzņemtas papildu saistības, ņemot vērā progresu, kurš panākts to īstenošanā līdz 2022. gada 19. novembrim. Komisija ņēma vērā arī vēstuli par korektīvo pasākumu īstenošanu, ko Ungārijas tieslietu ministrs Varga 2022. gada 19. novembrī nosūtīja komisāram Hānam (“novembra vēstule”).

(12) Šie korektīvie pasākumi ir šādi:

- i. ar Savienības līdzekļu izmantošanu saistītu nelikumību un pārkāpumu nepieļaušanas, atklāšanas un novēršanas pastiprināšana ar jaunizveidotas Integritātes iestādes palīdzību;
- ii. Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa;
- iii. pretkorupcijas regulējuma stiprināšana;
- iv. pārredzamības nodrošināšana attiecībā uz to, kā sabiedrības interešu aktīvu pārvaldības fondi izmanto Savienības atbalstu;
- v. īpašas procedūras ieviešana īpašu noziegumu gadījumā, kas saistīti ar publiskās varas īstenošanu vai publiskā īpašuma pārvaldību;
- vi. revīzijas un kontroles mehānismu stiprināšana ar mērķi garantēt ES atbalsta pareizu izmantošanu;
- vii. tādu no Savienības līdzekļiem finansētu konkursa procedūru īpatsvara samazināšana, kurās ir tikai viens piedāvājums;
- viii. tādu no valsts budžeta finansētu konkursa procedūru īpatsvara samazināšana, kurās ir tikai viens piedāvājums;
- ix. rīka ziņošanai par procedūrām ar vienu piedāvājumu izstrāde ar mērķi uzraudzīt ar vienu piedāvājumu noslēgtus publiskos iepirkumus un ziņot par tiem;
- x. elektroniskās publiskā iepirkuma sistēmas (EPS) izstrāde, lai palielinātu pārredzamību;
- xi. tādas snieguma mērīšanas satvara izstrāde, ar kuru novērtē publisko iepirkumu efektivitāti un izmaksu lietderību;
- xii. rīcības plāna pieņemšana par to, kā paaugstināt konkurences līmeni publiskā iepirkuma jomā;
- xiii. mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu apmācība par publiskā iepirkuma praksi;

- xiv. atbalsta shēmas izveide ar mērķi kompensēt izmaksas, kas saistītas ar mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu dalību publiskajā iepirkumā;
 - xv. *Arachne* piemērošana;
 - xvi. sadarbības ar *OLAF* stiprināšana un
 - xvii. tiesību akta pieņemšana, ar ko nodrošina publisko izdevumu lielāku pārredzamību.
- (13) Trīspadsmit korektīvajiem pasākumiem būtisko īstenošanas soļu veikšana tika noteikta līdz 2022. gada 19. novembrim. Par četriem korektīvajiem pasākumiem, proti, korektīvajiem pasākumiem viii) un xii) – xiv), Komisija norādīja, ka tūlītēju būtisko īstenošanas soļu nav, jo tiem nepieciešams ilgāks īstenošanas periods.
- (14) Lai ievērotu būtiskajiem īstenošanas soļiem noteiktos termiņus, Ungārija no 2022. gada septembra beigām līdz oktobra sākumam pieņēma vairākus tiesību aktus. Tomēr bija nepieciešamas intensīvas diskusijas starp Ungārijas iestādēm un Komisijas dienestiem, lai mēģinātu nodrošināt, ka šie tiesību akti ir pilnībā saskaņoti ar korektīvajiem pasākumiem un ka tie ir efektīvi. Jau savlaicīgāka korektīvo pasākumu formulējuma un gara ievērošana, nodrošinot to efektivitāti, būtu ļāvusi procesam noritēt raitāk un šo atjaunināto novērtējumu iesniegt agrāk. Ungārijas valdība Nacionālajā asamblejā 2022. gada 15. novembrī iesniedza tā dēvēto “pakalpojumu paketi” ar vairākiem ierosinātiem grozījumiem juridiskajos tekstos, kas tika pieņemti 2022. gada septembra beigās un oktobra sākumā. Pakalpojumu paketi veido divi likumprojekti: viens (T/2033) pieņemšanai saskaņā ar parasto procedūru, par kuru galīgais balsojums notika 2022. gada 22. novembrī, un otrs likumprojekts (T/2032), kas jāpieņem saskaņā ar procedūru, kura piemērojama galvenajiem aktiem (nepieciešams divu trešdaļu balsu vairākums) – tur galīgais balsojums ir paredzēts 2022. gada 6. decembrī. Tā rezultātā šajos divos likumprojektos grozījumi, kas attiecas uz viena korektīvā pasākuma īstenošanu, ir divās daļās ar atšķirīgiem pieņemšanas datumiem. Komisijas dienesti šīs pakalpojumu paketes darba versiju angļu valodā saņēma vēl – tikai 2022. gada 18. novembrī.
- (15) Saskaņā ar Nosacītības regulu un ņemot vērā tās 4. un 6. pantu, korektīvo pasākumu adekvātuma novērtēšanai ir jānosaka, vai pieņemtie pasākumi, ņemot vērā to detaļas, spēj novērst attiecīgos tiesiskuma principu pārkāpumus un/vai ietekmi vai riskus attiecībā uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību un Savienības finanšu interesēm, un tādējādi jānonāk pie secinājuma, ka regulas piemērošanas nosacījumi vairs netiek izpildīti.
- (16) Pašreizējais novērtējums neskar Komisijas iespējamo turpmāko rīcību, ja tiek veiktas izmaiņas attiecīgajos tiesību aktos vai to īstenošanas noteikumos vai ja korektīvie pasākumi netiek vai vairs netiek efektīvi īstenoti vai nedod gaidītos rezultātus. Pamatojoties uz to, Komisija patur tiesības pārskatīt savu nostāju par katru jautājumu un, ja ir izpildīti visi nosacījumi saskaņā ar Nosacītības regulu, sākt jaunu procedūru.
- (17) Ar novembra vēstuli Ungārijas valdība apņēmas reizi ceturksnī un bez nosacījumiem līdz 2028. gada 31. decembrim, t. i., līdz tā gada beigām, kad beigsies Integritātes iestādes valdes pirmais sešu gadu pilnvaru termiņš, ziņot Komisijai par visu korektīvo pasākumu īstenošanu. Neskarot ierosinātos Savienības budžeta aizsardzības pasākumus, Komisija turpinās uzraudzīt visu korektīvo pasākumu pareizu, pilnīgu un efektīvu īstenošanu, tostarp visu to soļu īstenošanu, kurus Ungārija ir apņēmusies spert

korektīvajos pasākumos, ieskaitot arī tos, kuriem nepieciešams ilgāks īstenošanas periods (t. i., pēc 2022. gada 19. novembra), un jebkādu turpmāku saistību īstenošanu, ko Ungārija uzņemas korektīvo pasākumu kontekstā.

i. Ar Savienības līdzekļu izmantošanu saistītu nelikumību un pārkāpumu nepieļaušanas, atklāšanas un novēršanas pastiprināšana ar jaunizveidotas Integritātes iestādes palīdzību

- (18) Ungārijas valdība apņēmas izveidot Integritātes iestādi, kuras mērķis būs krāpšanas, interešu konfliktu un korupcijas, kā arī citu nelikumību un pārkāpumu, kas attiecas uz Savienības finansiālā atbalsta īstenošanu, nepieļaušana, atklāšana un novēršana. Šajā nolūkā Ungārija apņēmas piešķirt Integritātes iestādei plašas pilnvaras. Tā arī apņēmas ievērot īpašus noteikumus par Integritātes iestādes valdes iecelšanu un par atbilstības komitejas ("atbilstības komiteja") iesaistīšanu ar mērķi garantēt, ka Integritātes iestāde ir pilnīgi neatkarīga.
- (19) Integritātes iestādes, kas Ungārijā ir jauna struktūra, izveide ir horizontāls pasākums, kā mērķis ir novērst sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus publiskā iepirkuma jomā, kuri ietekmē Savienības finanšu intereses. Tas ir viens no galvenajiem Ungārijas ierosinātajiem korektīvajiem pasākumiem.
- (20) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) līdz 2022. gada 5. septembrim tiek pieņemts valdības lēmums, kurā paredzēti Integritātes iestādes uzdevumi un tās izveides grafiks, ii) līdz 2022. gada 30. septembrim Nacionālajā asamblejā tiek iesniegts likumprojekts par iestādes izveidi, iii) līdz 2022. gada 4. novembrim ir iecelta iestādes valde un iv) Integritātes iestāde ir sākusi faktiski darboties no 2022. gada 19. novembra.
- (21) Lai spertu būtiskos īstenošanas soļus, Ungārija veica turpmāk izklāstītos pasākumus.
- (22) Ungārijas valdība 2022. gada 5. septembrī pieņēma valdības Lēmumu 1424/2022 par uzdevumiem, kas saistīti ar tādas neatkarīgas iestādes izveidi, kuras uzdevums ir novērst, atklāt un labot nelikumības un pārkāpumus saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu. Šis valdības lēmums stājās spēkā 2022. gada 6. septembrī.
- (23) Ungārijas valdība 2022. gada 23. septembrī iesniedza Nacionālajā asamblejā likumprojektu, kura mērķis ir izveidot Integritātes iestādi. Nacionālā asambleja 2022. gada 4. oktobrī pieņēma Likumu, ar ko izveido Integritātes iestādi (2022. gada Likums XXVII par Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas kontroli, "Integritātes iestādes likums"), kurš tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī un stājās spēkā 2022. gada 11. oktobrī. Ungārijas iestādes ar Komisijas dienestiem apsprieda vairākus grozījumus Integritātes iestādes likumā; lielākā daļa grozījumu tika ieviesti tajā pakalpojumu paketes daļā, par kuru Nacionālā asambleja balsoja 2022. gada 22. novembrī. Tomēr grozījumi attiecībā uz Integritātes iestādes pilnvarām saistībā ar aktīvu deklarācijām tika iekļauti tajā pakalpojumu paketes daļā, par kuru galīgais balsojums plānots 2022. gada 6. decembrī. Pēc pakalpojumu paketes iesniegšanas Nacionālajā asamblejā Ungārijas iestādes 2022. gada 16. novembrī nosūtīja Komisijas dienestiem pārskatītu Integritātes iestādes likuma teksta projektu⁴. Grozošais akts ar

⁴ Komisija norāda, ka pastāv dažas neatbilstības atsevišķu tādu noteikumu numerācijā un saturā, ar kuriem groza Integritātes iestādes likumu, likumprojektā T/2033 un Integritātes iestādes likuma projektā, kas

lielāko daļu grozījumu tika pieņemts 2022. gada 22. novembrī, un tas atspoguļo izmaiņas, kas iekļautas juridiskajā tekstā, kuru Komisija saņēma 2022. gada 16. novembrī. Komisija nevar novērtēt, vai grozījumi attiecībā uz aktīvu deklarācijām, par kuriem Nacionālajā asamblejā paredzēts balsot 2022. gada 6. decembrī, stāsies spēkā tā, kā ierosināts, vai līdz pieņemšanas dienai tiks iesniegti arī vēl citi grozījumi.

- (24) Attiecībā uz Integritātes iestādes likuma projekta sagatavošanu Ungārijas valdība ir apņēmusies plaši apspriesties ar valsts un starptautiskajām ieinteresētajām personām, lūgt Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) politikas ieteikumus un attiecīgos ierosinājumus ņemt vērā. Papildus ar Komisiju notikušajām apspriedēm Ungārijas valdība patiešām apspriedās ar ESAO, kas 2022. gada 27. septembrī iesniedza redakcionālus ierosinājumus. Ungārijas valdība 4. novembrī informēja ESAO par to, kā tā ņēma vērā ESAO viedokli Integritātes iestādes likumā, kas tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī. Turklāt Ungārijas valdība 2022. gada 15. septembrī par Integritātes iestādes likuma projektu apspriedās ar Eiropas Padomi. Eiropas Padome komentārus sniedza 2022. gada 13. oktobrī pēc Integritātes iestādes likuma izsludināšanas 2022. gada 10. oktobrī. Ungārijas valdība atbildēja 2022. gada 16. novembrī pēc Integritātes iestādes likuma grozījumu iesniegšanas ar 2022. gada 15. novembra pakalpojumu paketi. Ungārijas valdība ņēma vērā dažus viedokļus vai redakcionālos ierosinājumus, tostarp Komisijas ieteikumus, kas atbilda ESAO un Eiropas Padomes nostājām. Ungārijas iestādes paskaidroja, kāpēc konkrētus viedokļus vai ierosinājumus tā nevarēja ņemt vērā⁵. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka Ungārijas valdība ir izpildījusi attiecīgās korektīvā pasākuma saistības attiecībā uz apspriešanās procesu. Komisija norāda, ka daži ieteikumi tika pieņemti un atspoguļoti juridiskajā tekstā, bet citi – nē. Tā kā daži ieteikumi tika atspoguļoti, Komisija uzskata, ka apspriešanās ar ESAO un Eiropas Padomi palīdzēja uzlabot Integritātes iestādes likuma izstrādi⁶.
- (25) Attiecībā uz Integritātes iestādes valdes atlasīšanu un iecelšanu attiecīgās Ungārijas iestādes rīkojās saskaņā ar grafiku un pamatprasībām, kas noteiktas korektīvajā pasākumā un kā mērķis ir garantēt Integritātes iestādes un tās valdes locekļu pilnīgu neatkarību. Eiropas līdzekļu revīzijas ģenerāldirektorāta ("EUTAF") ģenerāldirektors 2022. gada 23. septembrī izsludināja starptautisku atklātu uzaicinājumu izteikt ieinteresētību saistībā ar trīs atbilstības komitejas locekļu atlasīšanu, pamatojoties uz korektīvajā pasākumā noteiktajiem kritērijiem⁷. 2022. gada 11. oktobrī EUTAF ģenerāldirektors iecēla trīs atbilstības komitejas locekļus⁸. Atbilstības komiteja 2022. gada 14. oktobrī publicēja uzaicinājumu iesniegt pieteikumus uz Integritātes iestādes valdes amatiem, pamatojoties

Komisijas dienestiem iesniegts 2022. gada 16. novembrī. Tomēr šīs neatbilstības neattiecas uz būtiskiem jautājumiem.

⁵ Eiropas Padomes viedoklī, piemēram, tika paustas bažas par ierobežotu noteikumu kopumu attiecībā uz ārējās revīzijas procesiem, ziņošanas un pārskatatbildības pasākumiem, tostarp par to, ka gada analītiskais integritātes ziņojums tiek iesniegts Nacionālajā asamblejā tikai informācijai. Ungārija atbildēja, ka šis risinājums tika izvēlēts apzināti, lai nodrošinātu, ka Integritātes iestāde savu uzdevumu izpildē ir pilnīgi neatkarīga.

⁶ Papildus oficiālajām apspriedēm Komisija atzīmē arī dažus kritiskus ārējo speciālistu novērtējumus par Integritātes iestādes veidolu, piemēram, no Ungārijas Helsinku komitejas, *K-Monitor* un *Transparency International Hungary* <https://transparency.hu/en/news/the-eu-comm-should-to-stop-systemic-corruption-in-hungary-joint-analysis-by-ngos/>.

⁷ Uzaicinājums izteikt ieinteresētību, rezultāti un cita būtiska informācija ir atrodama EUTAF tīmekļa vietnē <https://eutaf.kormany.hu/alkalmassagi-bizottsag>.

⁸ Pēc viena locekļa atkāpšanās no amata EUTAF ģenerāldirektors 2022. gada 21. oktobrī aizstāja vienu no trim atbilstības komitejas locekļiem ar citu personu.

uz korektīvajā pasākumā noteiktajiem kritērijiem⁹, un termiņš bija 2022. gada 25. oktobris. Atbilstības komiteja 2022. gada 28. oktobrī nāca klajā ar atbilstīgo kandidātu sarakstu Integritātes iestādes valdes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieku amatam. Tajā pašā dienā Valsts kontroles priekšsēdētājs publicēja novērtējuma tabulu, kas izmantojama valdes locekļu atlasei¹⁰. 2022. gada 3. novembrī Valsts kontroles priekšsēdētājs izvirzīja izraudzītos locekļus¹¹, kurus Ungārijas Republikas prezidents iecēla 2022. gada 4. novembrī.

- (26) Integritātes iestādes valdes locekļu atlases process formāli atbilda saistībām saskaņā ar korektīvo pasākumu. Tomēr Komisija norāda, ka, pamatojoties uz Valsts kontroles publicēto informāciju, valdes priekšsēdētāja otrais vietnieks tika iecelts, neraugoties uz to, ka citi kandidāti atlases procesā bija ieguvuši lielāku punktu skaitu. Saskaņā ar informāciju, ko Ungārijas iestādes sniedza Komisijas dienestiem, tas notika pēc procesa, kurā uz valdes priekšsēdētāja amatu izvirzītajam kandidātam tika dota iespēja intervēt divus priekšsēdētāja otrā vietnieka amata kandidātus¹². Pēc tam izvēle tika izdarīta, pamatojoties uz izvirzītā priekšsēdētāja kandidāta atsauksmēm, ievērojot nepieciešamību izvēlēties kandidātu ar pieredzi lielu organizāciju pārvaldībā. Lai gan principā tas atvieglo tādas valdes izveidi, kura varētu efektīvi sadarboties, šī procedūra pati par sevi nav paredzēta korektīvajā pasākumā, kurā noteikts, ka valde tiek iecelta pēc atbilstības pārbaudes, ko veic atbilstības komiteja, un pēc Valsts kontroles veiktas atlases. Tādējādi procedūra attiecībā uz šo izvēli nav bijusi pilnībā pārredzama. Jānorāda arī, ka pieejamā informācija neļauj Komisijai secināt, ka ieceltais kandidāts pilnībā atbilst kritērijam par pietiekamu starptautisko pieredzi korupcijas apkarošanas un publiskā iepirkuma jomā, pat ja viņš atbilst visiem pārējiem korektīvo pasākumu kritērijiem. Pārējie divi valdes locekļi pilnībā atbilst visiem kritērijiem, kas noteikti korektīvajos pasākumos.
- (27) Integritātes iestādes priekšsēdētājs ir informējis Komisiju, ka viņš paredz lielāku organizāciju (ar vismaz 120 darbiniekiem) nekā vismaz 50 darbinieki, kā paredzēts korektīvajā pasākumā, ar atbilstošu budžetu. Viņš paredz arī darbinieku atalgojuma paketes, kas viņam ļautu piesaistīt privātā sektora ekspertus, pat ja tās pārsniegtu Integritātes iestādes valdes locekļu atalgojuma līmeni. Viņš arī ziņoja, ka Ungārijas valdība nav iebildusi pret šo lūgumu, pat ja diskusijas par budžeta pabeigšanu joprojām turpinās. Notiek darbinieku pieņemšana darbā, un priekšsēdētājs apstiprināja, ka viņš ir

⁹ Pieteikšanās nosacījumi, līdzīgi kā tie, kas attiecas uz atbilstības komiteju, paredz, ka kandidāti neieņem noteiktus amatus un tiem nav politisku pilnvaru, ka viņi nav nevienas politiskās partijas vai partijas fonda biedri vai darbinieki un turklāt viņiem nav vadības vai īpašumtiesību saiknes ar kādu uzņēmumu. Uzaicinājums izteikt ieinteresētību un atbilstīgie kandidāti pēc atbilstības komitejas veiktās pārbaudes ir publicēti EUTAF tīmekļa vietnē <https://eutaf.kormany.hu/integritas-hatosag-igazgatosag>.

¹⁰ Sk. <https://www.aszhirportal.hu/hirek/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye>.

¹¹ Sk. https://www.aszhirportal-hu.translate.google.com/hu/sajtokozlemenye/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye-2022-11-03-20-39-00?x_tr_sl=auto&x_tr_tl=en&x_tr_hl=en-US&x_tr_pto=wapp.

Saskaņā ar koriģējošo pasākumu atbilstīgo kandidātu skaits vairāk nekā divas reizes pārsniedza amata vietas valdē (pieci kandidāti priekšsēdētāja amatam un 13 kandidāti priekšsēdētāja vietnieka amatam).

¹² Dr. *Kálmán Dabóczy*, ko izvirzīja Valsts kontrole un kas tika iecelts par priekšsēdētāja vietnieku, saņēma 102 punktus, kamēr citi kandidāti saņēma vairāk punktu. Sk. <https://www.aszhirportal.hu/hu/sajtokozlemenye/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye-2022-11-03-20-39-00>. Valsts kontrole paskaidroja Komisijas dienestiem, ka kandidāti tika sarindoti, pamatojoties uz viņu gūto punktu skaitu, un ka papildus tam vienādu punktu gadījumā Valsts kontrole ņēma vērā kandidātu vadības prasmes un to, vai atbilstības komiteja ir ieteikusi viņus izvirzīt. Integritātes iestādes priekšsēdētāja amata kandidātam tika dota iespēja intervēt kandidātus ar visaugstāko punktu skaitu, kurus bija ieteikusi izvirzīt atbilstības komiteja.

vienīgā iecelēj institūcija, valdību šajā procesā neiesaistot. Par šiem personāla un resursu plāniem joprojām vēl nav pieņemti budžeta lēmumi. Ja tas tiks apstiprināts, Komisija uzskata, ka šīs norises veicinātu iestādes efektivitāti.

- (28) Integritātes iestādes valde 2022. gada 18. novembrī rīkoja pirmo oficiālo sanāksmi, kuras protokols tika iesniegts Komisijas dienestiem.
- (29) Attiecībā uz Integritātes iestādes pilnvarām attiecīgajās Integritātes iestādes likuma pantos¹³ tai tiek piešķirta lielākā daļa korektīvajā pasākumā prasīto pilnvaru, tostarp: i) pilnīgi piekļūt informācijai par notiekošām un gaidāmām vai plānotām publiskā iepirkuma procedūrām un interešu konflikta deklarācijām¹⁴ (5. panta 5. punkta a) apakšpunkts, 8. punkta 1. un 2. apakšpunkts); 18. panta 8. punkts; ii) sniegt norādījumus citām iestādēm veikt administratīvās izmeklēšanas darbības tās vārdā (5. panta 2. punkta a) apakšpunkts un III nodaļas 7. apakšvirsraksts); iii) sniegt norādījumus attiecīgajām iestādēm sākt procedūras, lai pārbaudītu interešu konflikta deklarācijas saistībā ar sūdzībām un aizdomām saistībā ar Savienības līdzekļu pārvaldību (18. panta 2. punkts); 24. panta 1. punkts; 25. panta 1. punkts; iv) sākt procedūras, lai pārbaudītu konkrētas aktīvu deklarācijas (5. panta 6. punkts, 6. punkta a) apakšpunkts un 7. punkts); v) ieteikt līgumslēdzējām iestādēm izmantot konkrētu publiskā iepirkuma procedūru konkrētā procedūrā vai kādā procedūru kategorijā (15. panta 1. punkta a)–e) apakšpunkts); vi) sniegt norādījumus attiecīgajai līgumslēdzējai iestādei apturēt konkursu, ja ir aizdomas par krāpšanu, korupciju, interešu konfliktu vai citām nopietnām nelikumībām vai pārkāpumiem procedūrā (21. pants); vii) sniegt ieteikumus līgumslēdzējām iestādēm izslēgt ekonomikas dalībniekus no publiskā iepirkuma (15. panta 1. punkta e) apakšpunkts un 16. pants); viii) sākt tiesvedību Publiskā iepirkuma arbitražas padomē par rīcību vai bezdarbību, pārkāpjot publiskā iepirkuma noteikumus saskaņā ar 2015. gada Likumu CXLIII par publisko iepirkumu (15. panta 4. punkts); ix) pieprasīt tiesā pārskatīt visus iestāžu lēmumus par publiskā iepirkuma procedūrām, kas ietver jebkādu Savienības atbalstu un ko var pārskatīt tiesā (15. panta 4. punkts); x) sagatavot ikgadēju analītisku integritātes ziņojumu, kas ietver ieteikumus un konstatējumus, ar pienākumu Ungārijas valdībai atbildēt Integritātes iestādei un paskaidrot, kā tā pievērsīsies ziņojuma konstatējumiem (I nodaļa, 5. un 6. apakšvirsraksts; 74. pants).
- (30) Komisija norāda, ka Integritātes iestādes likuma 3. panta pēdējā teikumā attiecībā uz Integritātes iestādes uzdevumu izpildi ir noteikts, ka, “ja projekts tiek izslēgts no Eiropas Savienības finansējuma, tas neatņem iestādei pilnvaras, ja krāpšana, interešu konflikts, korupcija un citas nelikumības vai pārkāpumi ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Eiropas Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību”. Atkarībā no tā, kā to interpretē, šim noteikumam kā tādām nav jāatņem Integritātes iestādei pilnvaras gadījumā, ja projektam tiek atņemts Savienības finansējums. Ciktāl Integritātes iestāde joprojām novērtē pamatjautājumus, kas saistīti ar krāpšanu, interešu konfliktu, korupciju un citām nelikumībām vai pārkāpumiem un to saistību ar Savienības budžetu, šo noteikumu varētu uzskatīt par

¹³ Nodaļu, apakšvirsrakstu un pantu numerācija attiecas uz Integritātes iestādes likuma konsolidēto versiju, ko Ungārijas iestādes iesniedza Komisijas dienestiem 2022. gada 16. novembrī.

¹⁴ Saskaņā ar vi) korektīvo pasākumu par revīzijas un kontroles mehānismu stiprināšanu, lai garantētu ES atbalsta pareizu izmantošanu, Ungārijas valdība apņēmas uzlikt par pienākumu jaunizveidotajam Iekšējās revīzijas un integritātes direktorātam (IRID) pēc pieprasījuma nekavējoties nodrošināt Integritātes iestādei pilnīgu piekļuvi interešu konflikta deklarācijām vai IRID dokumentiem. Šī apņemšanās ir īstenota ar tiesību aktu (sk. novērtējumu tālāk vi) iedaļā).

tādu, kas nozīmē, ka pat minētie projekti joprojām būtu pakļauti Integritātes iestādes kontrolei. Tomēr šā noteikuma interpretācija un piemērošana būs atkarīga no Ungārijas iestāžu lēmumiem, un ir arī iespējams, ka šo noteikumu interpretē tā, ka Integritātes iestādei tiek atņemtas pilnvaras, tiklīdz tā sāk izskatīt konkrētas publiskā iepirkuma procedūras. Tādējādi šo noteikumu varētu izmantot, lai padarītu Integritātes iestādi neefektīvu, neļaujot tai novērst strukturālās problēmas, kuru dēļ Komisija sāka procedūru saskaņā ar Nosacītības regulu. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un Integritātes iestādes efektivitāti, būtu bijis nepieciešams, lai attiecīgo noteikumu formulējumā būtu skaidri noteikts, ka Integritātes iestādes pilnvaras tiek saglabātas pat pēc tam, kad projektam tiek atņemts Savienības finansējums – bez izņēmumiem vai ierobežojumiem.

- (31) Komisija atzinīgi vērtē Integritātes iestādes likuma 27/A pantu. Atbilstīgi šai tiesību normai Integritātes iestāde saskaņā ar jauno procedūru, kas ieviesta ar v) korektīvo pasākumu¹⁵, var iesniegt prasību pārskatīt vai atkārtoti pārskatīt prokuratūras vai izmeklēšanas iestāžu lēmumus noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt tiesvedību. Šis noteikums palīdzētu padarīt efektīvāku gan v) korektīvo pasākumu, gan korektīvo pasākumu par Integritātes iestādi. Integritātes iestādei būtu tūlītēja informācija un pierādījumi situācijās, par kurām varētu uzsākt kriminālprocesu. Tā varētu sniegt elementus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi atsākta to noziedzīgo nodarījumu izmeklēšana vai kriminālvajāšana, uz kuriem attiecas jaunā procedūra saskaņā ar v) korektīvo pasākumu. Tomēr, kā tiks paskaidrots turpmāk, skatot detaļās, korektīvajam pasākumam pašam par sevi ir daži trūkumi attiecībā uz īpašas procedūras ieviešanu īpašu noziegumu gadījumā, kas saistīti ar valsts varas īstenošanu vai publiskā īpašuma pārvaldību.
- (32) Komisija arī norāda, ka, tā kā Integritātes iestāde vairumā gadījumu būs pilnvarota sniegt ieteikumus līgumslēdzējām iestādēm, ir būtiski, lai integritātes iestāde varētu ierosināt ātru un efektīvu tiesvedību ar mērķi nodrošināt likumību un patiesi novērst kaitējumu Savienības finanšu interesēm, ja šie ieteikumi netiks ievēroti un turpmākā situācija būs nelikumīga. Tas ir būtiski, lai nodrošinātu, ka Integritātes iestāde spēj novērst strukturālos pārkāpumus, kuru dēļ Komisija sāka procedūru saskaņā ar Nosacītības regulu. 15. panta 4. punktā ir minēta iespēja Integritātes iestādei “ierosināt procesu kompetentajā iestādē vai tiesā, un jo īpaši attiecībā uz nelikumību saistībā ar publisko iepirkumu tā var uzsākt Publiskā iepirkuma arbitražas padomes procedūru”, kā arī var pieprasīt pagaidu pasākumu noteikšanu. 27. panta 1. punkts ļauj Integritātes iestādei administratīvā tiesvedībā apstrīdēt Publiskā iepirkuma arbitražas padomes (“PIAP”) vai citas iestādes lēmumus par publisko iepirkumu, kas attiecas uz Savienības līdzekļiem, iekļaujot iespēju pieprasīt pagaidu pasākumus.
- (33) Komisija atzīmē, ka Integritātes iestāde var ierosināt PIAP procedūru un ka piemērojamie noteikumi paredz, ka šādas procedūras ilgums ir ierobežots līdz 25 dienām ar vienu konkrētu un ierobežotu izņēmumu¹⁶. Integritātes iestāde var pieprasīt

¹⁵ Īpašas procedūras ieviešana īpašu noziegumu gadījumā, kas saistīti ar valsts varas īstenošanu vai publiskā īpašuma pārvaldību.

¹⁶ Terminī PIAP lēmuma pieņemšanai ir noteikti 2015. gada Likuma CXLI par publisko iepirkumu 164. pantā: 1) ja lietā nenotiek uzklaušošana, PIAP lieta ir jāslēdz 15 dienu laikā no procedūras sākšanas, izņemot 2. punktā minēto gadījumu; 2) ja lietā notiek uzklaušošana PIAP, tai lieta ir jāslēdz 25 dienu laikā no procedūras sākšanas, izņemot 3. punktā minēto gadījumu;

PIAP lēmuma pārskatīšanu kompetentajā tiesā tūlīt pēc minētās pārskatīšanas procedūras beigām. Tomēr Integritātes iestādes likumā nav skaidri formulēti daži svarīgi aspekti: publiskā iepirkuma procedūras nepieciešamā apturēšana, kamēr notiek PIAP procedūra, un iespēja vērsties tiesā, ja PIAP lēmuma pieņemšanas termiņa beigās nav pieņemts lēmums. Komisija arī norāda, ka Integritātes iestādei nav iespējas tieši vērsties tiesā, kas dažos gadījumos varētu būt efektīvāk. Līdz ar to pastāv šaubas par to, cik efektīva ir iespēja lietu pārskatīt tiesā gadījumos, kad līgumslēdzēja iestāde neievēro Integritātes iestādes ieteikumu.

- (34) Svarīgi ir tas, ka attiecībā uz Integritātes iestādes pilnvarām saistībā ar aktīvu deklarāciju pārbaudi, kas ietvertas 2022. gada 6. decembrī pieņemamajos grozījumos, 5. panta 6., 6.a un 7. punktā ir noteikts režīms, saskaņā ar kuru:

i) attiecībā uz konkrētu personu¹⁷ publiskajām aktīvu deklarācijām Integritātes iestādei būtu tiesības veikt neprecizētu "aktīvu deklarācijas pārbaudes procedūru". Pamatojoties uz tās rezultātiem, iestāde varētu ierosināt procedūru saistībā ar aktīvu deklarāciju attiecīgajā struktūrā, kurai būtu jāinformē Integritātes iestāde par šādas procedūras rezultātiem;

ii) attiecībā uz citu personu¹⁸ publiskajām aktīvu deklarācijām Integritātes iestādei būtu tiesības tikai ierosināt ar aktīvu deklarācijām saistīto pārbaudes procedūru attiecīgajā struktūrā, kurai pārbaude uzticēta un kurai būtu jāinformē Integritātes iestāde par šīs procedūras rezultātiem, un

iii) attiecībā uz (nepubliskām) aktīvu deklarācijām, ko iesniedz fiziskas personas, kurām ir pienākums sniegt aktīvu deklarācijas, pamatojoties uz savām konsultatīvajām, lēmumu pieņemšanas vai kontroles pilnvarām saistībā ar Savienības līdzekļiem, Integritātes iestāde varētu ierosināt pārbaudes procedūru attiecīgajā struktūrā un saņemt informāciju par tās rezultātiem un aktīvu piesavināšanās izmeklēšanas sākšanu.

- (35) Kā Komisijas dienesti paskaidroja Ungārijas iestādēm 2022. gada 18. novembra komentāros, šāds režīms pilnībā neatbilst korektīvajam pasākumam, ar kuru Ungārijas valdība apņēmas nodot Integritātes iestādei kompetences saistībā ar tādu aktīvu deklarāciju pārbaudi, kas iesniegtas saskaņā ar 2018. gada Likuma CXXV 183. pantu (t. i., augstākā līmeņa politiskie vadītāji, kuriem nav Nacionālās asamblejas locekļu mandāta: premjerministrs, ministri, premjerministra politiskais direktors, valsts sekretāri). Saskaņā ar šo apņemšanos Integritātes iestādei vajadzētu būt vienīgajai struktūrai, kurai ir pilnvaras tieši pārbaudīt šādas aktīvu deklarācijas. Turklāt šķiet, ka

3) PIAP 60 dienu laikā pēc procedūras sākšanas slēdz lietu par grozījumu vai darbību, kas pārkāpj šo likumu, līgumā, kurš noslēgts, pamatojoties uz iepirkuma procedūru, un attiecībā uz iepirkuma procedūras apiešanu;

5) pamatos gadījumos 1. un 3. punktā minēto termiņu var vienreiz pagarināt par ne vairāk kā 10 dienām. Par to ir jāinformē puses;

7) 1.–3. punktā noteiktais termiņš sākas dienā, kad ir pieejami visi dokumenti (ja tie ir pieprasīti).

¹⁷ Piemēram, Ungārijas Konkurences iestādes priekšsēdētājs un priekšsēdētāja vietnieks, Konkurences padomes loceklis, Valsts kontroles priekšsēdētājs un priekšsēdētāja vietnieks, Publiskā iepirkuma iestādes padomes priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un loceklis, persona vadošā politiskā amatā, kurai nav Nacionālās asamblejas locekļa mandāta (t. i., premjerministrs, ministri, premjerministra politiskais direktors, valsts sekretāri).

¹⁸ Piemēram, Republikas prezidents, Nacionālās asamblejas locekļi, tiesneši.

šis režīms arī neļauj izpildīt papildu saistības, kas izklāstītas septembra vēstulē un saskaņā ar ko Integritātes iestādei ir pilnvaras pārbaudīt visu augsta riska amatpersonu publiskās aktīvu deklarācijas un tai ir piekļuve attiecīgajām datubāzēm un reģistriem, lai pārbaudītu deklarācijās ietvertās informācijas patiesumu. Tas ierobežo Integritātes iestādes pilnvaras līdz tiesībām pieprasīt citām struktūrām pārbaudīt aktīvu deklarācijas un saņemt informāciju par šādu pārbaudi rezultātiem. Turklāt to personu loks, kuras ietilpst Integritātes iestādes kompetencē, neietver visus ierēdņus, uz kuriem attiektos “augsta riska” ierēdņa jēdziens¹⁹. To aktīvu deklarāciju, kas nav publiskas, pārbaudes procedūra attiecas tikai uz personām, kas atbild par konsultēšanu par Savienības līdzekļiem un to pārvaldību vai kontroli, taču Ungārijas valdības uzņemtajās saistībās šādi ierobežojumi nav paredzēti²⁰.

- (36) Attiecībā uz Integritātes iestādes valdes locekļu atcelšanas procedūru Komisija pozitīvi vērtē to, ka Ungārija ir piekritusi atcelt tās sākotnēji ierosināto atļaušanas procedūru, lai kompetenci pieņemtu lēmumu par atļaušanu piešķirtu tiesai. Tomēr Komisija norāda, ka procedūra ir īsa, proti, tikai trīsdesmit dienas starp pieteikumu un tiesas nolēmumu pirmajā instancē. Šāds termiņš radītu grūtības valdes loceklim, kuram piemēro atcelšanas procedūru, efektīvi organizēt savu aizstāvību un kompetentajai tiesai nodrošināt procesuālo dokumentu apmaiņu, noturēt tiesas sēdes un aizsargāt tiesības uz aizstāvību un procesuālās tiesības. Turklāt Integritātes iestādes likumā nav skaidrības par apelācijas ietekmi uz attiecīgā locekļa amatu un jo īpaši par to, vai apelācijai būtu apturoša iedarbība. Tā kā šķiet, ka uzreiz pēc īsas procedūras pirmās instances tiesas sprieduma rezultātā lieta tiek slēgta, apelācijas efektivitāte šķiet ierobežota. Veids, kādā tiek organizēta atcelšanas procedūra kopumā, pietiekami neaizsargā Integritātes iestādes locekļus no nepamatotas ietekmes un var apdraudēt Integritātes iestādes neatkarību.
- (37) Tādējādi Komisija uzskata, ka Integritātes iestādes tiesiskais regulējums, kas noteikts Integritātes iestādes likumā, pilnībā neļauj izpildīt saistības atbilstīgi korektīvajam pasākumam, un tāpēc šo pasākumu nevar uzskatīt par pilnībā efektīvu un adekvātu saskaņā ar Nosacītības regulu. Korektīvā pasākuma nepilnības, riski un trūkumi, kas apdraud Integritātes iestādes efektivitāti un neatkarību un tās spēju novērst Komisijas konstatējumos norādītās problēmas, ir šādi: i) nav skaidra noteikuma, kas paredzētu, ka Integritātes iestāde saglabās savu kompetenci pēc tam, kad projektam būs atņemts Savienības finansējums; ii) nepilnības sistēmā to līgumslēdzēju iestāžu, kuras neievēro Integritātes iestādes ieteikumus, lēmumu pārskatīšanai tiesā; iii) nepilnības atcelšanas procedūrā; iv) tiesas / pārraudzības pilnvaras Integritātes iestādei attiecībā uz dažādām deklarētāju grupām un kompetences nenodošana Integritātes iestādei pārbaudīt valdības locekļu aktīvu deklarācijas; v) ierobežotais tvērums saistībā ar to, ka Integritātes iestādes pārbaudes pilnvaru tvērumā saistībā ar aktīvu deklarācijām nav iekļautas visas “augsta riska” amatpersonas; vi) Integritātes iestādes valdē iecelta kandidāta ierobežota starptautiska pieredze, kas varētu apdraudēt iestādes efektīvu darbību.

¹⁹ Sk. paskaidrojuma raksta 50. zemsvītras piezīmi.

²⁰ Neraugoties uz iepriekš 34. punktā aprakstītajiem noteikumiem un šajā punktā aprakstītajiem Komisijas dienestu komentāriem, 2022. gada 19. novembra rakstiskajā atbildē Komisijai par komentāriem par Integritātes iestādes veikto aktīvu deklarāciju pārbaudi Ungārijas valdība valsts sekretāra līmenī apstiprināja, ka “iestāde būs pilnvarota tieši pārbaudīt aktīvu deklarācijas, ko iesniegušas 5. panta 6. punktā uzskaitītās personas”.

ii. Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa

- (38) Ungārijas valdība apņēma līdz 2022. gada 1. decembrim izveidot Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupu, kuras uzdevumi būtu šādi:
- i) izskatīt esošos pretkorupcijas pasākumus un izstrādāt priekšlikumus par koruptīvas prakses atklāšanas, izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un sodīšanas uzlabošanu;
 - ii) ierosināt pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot korupcijas novēršanu un atklāšanu;
 - iii) sagatavot gada ziņojumu, kurā analizēti korupcijas un koruptīvas prakses riski un tendences, ierosināti efektīvi pretpasākumi un paraugprakse šādu risku novēršanai un izvērtēta šo pretpasākumu efektīva īstenošana.
- (39) Uzdevumgrupas tiesiskais regulējums tiek iekļauts aktā, ar ko izveido Integritātes iestādi (sk. iepriekš aprakstīto i) korektīvo pasākumu), un Integritātes iestādes priekšsēdētājs ir šīs uzdevumgrupas priekšsēdētājs. Citi būtiski korektīvā pasākuma elementi attiecās uz korupcijas apkarošanas jomā darbojošos nevalstisko dalībnieku, kuri ir neatkarīgi no valdības, valsts iestādēm, politiskajām partijām un uzņēmējdarbības interesēm, kā arī valdības pārstāvju pilnīgu, strukturētu un efektīvu līdzdalību. Tam ar locekļu skaitu un balsstiesībām būtu jānodrošina paritāte starp valstiskajiem un nevalstiskajiem dalībniekiem. Turklāt noteikumos būtu jāparedz tas, ka Ungārijas valdība ievēro Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas ziņojumus un ieteikumus un rīkojas atbilstīgi tiem. Uzdevumgrupai pirmā sanāksme būtu jāsarīko laikā līdz 2022. gada 15. decembrim. Līdz 2023. gada 15. martam tai būtu jāpieņem pirmais ziņojums par 2022. gadu un jānosūta tas valdībai.
- (40) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) līdz 2022. gada 5. septembrim pieņemt valdības lēmumu, ar ko atceļ valdības 2022. gada 15. jūlija Lēmumu 1337/2022, uz kura pamata tās izveidotā Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa tiek likvidēta, un ii) līdz 2022. gada 30. septembrim iesniegt Nacionālajā asamblejā likumprojektu par Integritātes iestādes izveidi, kurā izklāstīts jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas tiesiskais regulējums.
- (41) Lai spertu būtiskos īstenošanas soļus, Ungārija veica turpmāk izklāstītos pasākumus.
- (42) Ungārijas valdība 2022. gada 5. septembrī atcēla valdības 2022. gada 15. jūlija Lēmumu 1337/2022 par Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupu, pieņemot valdības Lēmumu 1424/2022 par uzdevumiem, kas saistīti ar tādas neatkarīgas iestādes izveidi, kuras uzdevums ir novērst, atklāt un labot nelikumības un pārkāpumus saistībā ar ES līdzekļu izmantošanu. Šajā valdības lēmumā ir izklāstīta Ungārijas apņemšanās līdz 2022. gada 1. decembrim izveidot jaunu Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupu, kurā ar locekļu skaitu un balsstiesībām tiktu nodrošināta līdzdalība, ievērojot valstisko un nevalstisko dalībnieku paritāti, un kurai būtu Integritātes iestādes administratīvais atbalsts. Valdības Lēmums 1424/2022 stājās spēkā 2022. gada 6. septembrī.
- (43) Ungārijas valdība 2022. gada 23. septembrī iesniedza Nacionālajā asamblejā likumprojektu, kura mērķis ir izveidot Integritātes iestādi. Nacionālā asambleja 2022. gada 4. oktobrī pieņēma Integritātes iestādes likumu, ar kuru tika izveidota arī jaunā Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa. Integritātes iestādes likums tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī un stājās spēkā 2022. gada 11. oktobrī. Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī kā daļu no pakalpojumu paketes iesniedza Nacionālajā asamblejā

likumprojektu grozījumiem Integritātes iestādes likumā. Pēc pakalpojumu paketes iesniegšanas Nacionālajā asamblejā Komisija ar novembra vēstuli saņēma pārskatīto juridisko tekstu. Grozījumi tika pieņemti 2022. gada 22. novembrī, un tajos atspoguļotas izmaiņas, kas iekļautas juridiskajā tekstā, kuru Komisija saņēma 2022. gada 19. novembrī.

- (44) Gatavojot Integritātes iestādes likuma projektu, Ungārijas valdība bija apņēmusies plaši apspriesties ar valsts un starptautiskajām ieinteresētajām personām, lūgt ESAO politikas ieteikumus un attiecīgos ierosinājumus ņemt vērā. Papildus ar Komisiju notikušajām apspriedēm Ungārijas valdība patiešām apspriedās ar ESAO, kā arī ar Eiropas Padomi. Tā informēja Komisiju par to, kā tā ir ņēmusi vērā organizācijas atzinumus un/vai redakcionālos ierosinājumus, kā aprakstīts 24. punktā. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka Ungārijas valdība ir izpildījusi attiecīgās korektīvā pasākuma saistības. Apspriešanās ar ESAO un Eiropas Padomi palīdzēja uzlabot tiesisko regulējumu jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas izveidei, ciktāl daži ieteikumi tika pieņemti un atspoguļoti juridiskajā tekstā. Tomēr Komisija norāda, ka juridiskajos tekstos netika atrisinātas dažas paustās bažas, piemēram, par dublēšanās risku ar pašreizējo darbu²¹, lai gan Ungārija to ir atzinusi, vai par instrumentu trūkumu, kā pieprasīt vai iegūt uzdevumgrupas darba sagatavošanai vajadzīgo informāciju no citām iestādēm.
- (45) Integritātes iestādes likuma otrajā daļā ir aprakstīts Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas tiesiskais regulējums. Tajā izklāstīti jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas uzdevumi (50. pants), skaidri norādot uz interešu konflikta situācijām, kā noteikts attiecīgajos ES noteikumos, kuras jaunā Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa ņem vērā saskaņā ar korektīvo pasākumu. Jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas priekšsēdētājs ir Integritātes iestādes priekšsēdētājs (59. pants). Tajā arī noteikts, kā saistībā ar jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas gada ziņojumiem un ieteikumiem tiks veikti turpmāki pasākumi, saskaņā ar kuriem Ungārijas valdība divu mēnešu laikā apspriedīs ziņojumu un tajā iekļautos priekšlikumus. Ja tā nolems neīstenot priekšlikumu, tā mēneša laikā nosūtīs detalizētu sava lēmuma pamatojumu jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas priekšsēdētājam (52. pants). Likumā aprakstīts arī jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas sastāvs (54. pants) un balsošanas noteikumi (61. pants). Saskaņā ar korektīvo pasākumu nevalstisko locekļu skaits ir 50 % no jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas locekļu skaita, neskaitot priekšsēdētāju. Ja 50 % pārstāvības līmeni nevar panākt, tad šādu locekļu balsstiesības modulē tā, lai tie varētu nodot 50 % balsu (neskaitot priekšsēdētāju). Dalībniekus, kuri pārstāv nevalstiskos aktorus, atlasa atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā atlases procesā ar objektīviem kritērijiem, kas saistīti ar speciālajām zināšanām un nopelniem. Tiek iesaistīta atbilstības komiteja, kā minēts 11. punktā (57. pants). Tai ir tiesības sagatavot ēnu ziņojumu, kas jādara publiski pieejams uzdevumgrupas tīmekļa vietnē, kurā tiktu publicēts arī jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas ziņojums (53. pants). Visbeidzot, likuma ceturtajā daļā ir noteikts, ka jauno Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupu izveido līdz 2022. gada 1. decembrim, un tās pirmā sanāksme notiek līdz 2022. gada 15. decembrim. Jaunā Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupa pieņem un

²¹ Tas īpaši attiecas uz darbu Nacionālajā aizsardzības dienestā, kas ir pilnvarots sagatavot valdības pretkorupcijas stratēģiju un iesniegt to Iekšlietu ministrijai, kā arī ir atbildīgs par valsts pārvaldes organizāciju integritātes pārvaldības sistēmas saskaņošanu un attīstību.

nosūta valdībai savu pirmo ziņojumu par 2022. gadu līdz 2023. gada 15. martam (77. pants).

- (46) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtiskos īstenošanas soļus. Jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas tiesiskais regulējums, kas noteikts Integritātes iestādes likumā, atbilst korektīvajā pasākumā izklāstītajām saistībām.
- (47) Komisija norāda, ka 2022. gada 11. novembrī tika izsludināts atklāts uzaicinājums iesniegt pieteikumus, lai atlasītu dalībniekus, kas pārstāv jaunās Korupcijas apkarošanas uzdevumgrupas nevalstiskos aktorus, un pieteikšanās termiņš bija 2022. gada 24. novembris.

iii. Pretkorupcijas regulējuma stiprināšana

- (48) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 30. septembrim pieņemt krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģijas, kurās definēti to struktūru uzdevumi, kas iesaistītas Savienības finansiālā atbalsta īstenošanā saistībā ar krāpšanas, interešu konfliktu un korupcijas nepieļaušanu, atklāšanu un novēršanu. Stratēģijas ietver krāpšanas, interešu konfliktu un korupcijas galveno risku, faktoru un prakses novērtējumu. Ungārijas valdība arī apņēmas līdz 2023. gada 30. jūnijam pieņemt jaunu pretkorupcijas valsts stratēģiju ("NACS") un rīcības plānu. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš institucionālās un normatīvās sistēmas stiprināšanai cīņai pret augsta līmeņa korupciju, uzlabojot publisko iestāžu darba pārredzamību, tostarp augstākajā politiskajā līmenī. Ungārija arī apņēmas līdz 2023. gada 30. jūnijam pilnībā īstenot visas darbības, kuras pretkorupcijas valsts stratēģijā paredzētas 2020.–2022. gadam.
- (49) Tāpat kā Integritātes iestādes izveidei arī šim korigējošajam pasākumam ir horizontāls un sistēmisks raksturs, lai cīnītos pret korupciju un nodrošinātu pārredzamību politikas jomā. Tas ir viens no galvenajiem korektīvajiem pasākumiem, ko Ungārija ierosināja procedūrā saskaņā ar Nosacītības regulu.
- (50) Septembra vēstulē Ungārija arī uzņēmas papildu saistības par aktīvu deklarāciju tvērumu attiecībā uz personām un materiālo tvērumu. Šajā sakarā Ungārija apņēmas iesniegt Nacionālajā asamblejā likumprojektu (kurš būtu spēkā no 2022. gada 1. novembra), ar ko paplašina aktīvu deklarēšanas sistēmas tvērumu attiecībā uz personām, aptverot arī i) personas, kurām uzticēti augstākie politiskie amati saskaņā ar 183. un 184. pantu 2018. gada Likumā CXXV par valsts pārvaldi, un viņu radniekus, kas dzīvo vienā mājsaimniecībā ar attiecīgo personu, un ii) Nacionālās asamblejas locekļus un viņu radniekus, kuri dzīvo vienā mājsaimniecībā ar attiecīgo personu. Ungārija arī apņēmas paplašināt materiālo tvērumu, iekļaujot ne tikai ieņēmumus, bet arī aktīvus²².
- (51) Turklāt septembra vēstulē Ungārija apņēmas līdz 2023. gada 31. martam izveidot sistēmu, saskaņā ar ko elektroniski digitālā formātā iesniegtas aktīvu deklarācijas glabājamās publiskā datubāzē, kurā meklējumus varēs veikt bez maksas un bez nepieciešamības reģistrēties. Visbeidzot, Integritātes iestādei tiks uzdots pārskatīt gan

²² Šajā sakarā septembra vēstulē ir minēti nekustamie īpašumi; citi vērtīgi īpašumi (transportlīdzekļi, kuģi, vērtīgas senlietas un mākslas darbi u. tml.); uzkrājumi banku depozītos un skaidrā naudā; aktīvi akcijās, vērtspapīros un privātkapitāla fondos; dzīvības apdrošināšanas polises; trasti un faktiskās īpašumtiesības uzņēmumos.

aktīvu deklarēšanas sistēmas tiesisko regulējumu, gan tās darbību, ieskaitot tās tvērumu un pārbaudes procesus, un par to līdz 2023. gada 31. decembrim tiks izstrādāts pārskata ziņojums.

- (52) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) krāpšanas apkarošanas un korupcijas apkarošanas stratēģiju pieņemšana līdz 2022. gada 30. septembrim, nosakot Savienības atbalsta īstenošanā iesaistīto struktūru uzdevumus, un ii) tiesību akta, cita starpā par aktīvu deklarāciju personu un materiālā tvēruma paplašināšanu, kas stātos spēkā 2022. gada 1. novembrī, projekta iesniegšana Nacionālajā asamblejā.
- (53) Lai spertu būtiskos īstenošanas soļus, Ungārija veica turpmāk izklāstītos pasākumus.
- (54) Ungārijas valdība 2022. gada 30. septembrī pieņēma krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģiju 2021.–2027. gada plānošanas periodam un Atveseļošanas un noturības plāna īstenošanai (valdības Lēmums 1470/2022). Pēc tam stratēģija tika grozīta, un 2022. gada 15. novembrī tika pieņemta un publicēta jauna versija (valdības Lēmums 1540/2022, “stratēģija”). Stratēģija tika pārdēvēta par “Krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģiju saistībā ar Eiropas Savienības līdzekļiem”. Stratēģija ir visaptveroša, jo tā aptver no ES budžeta saņemtā finansiālā atbalsta īstenošanu 2014.–2020. gada un 2021.–2027. gada plānošanas periodā, jo īpaši kohēzijas politikas fondus, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Atveseļošanas un noturības mehānismu. Aptverts tiek arī Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds, bet mazāk detalizēti. Stratēģijā vispārīgi definēti Savienības finansiālā atbalsta īstenošanā iesaistīto struktūru uzdevumi saistībā ar krāpšanas, interešu konfliktu un korupcijas novēršanu, atklāšanu un novēršanu (III nodaļa “Situācijas analīze” un jo īpaši 3.2. nodaļa “Krāpšanas apkarošanas institucionālā vide”). Stratēģija ietver arī ar Savienības finansējumu saistītas krāpšanas, interešu konfliktu un korupcijas galveno risku, faktoru un prakses novērtējumu Ungārijā (3.3. nodaļa “Dati par krāpšanu un korupciju Ungārijā” un 5.1.3. nodaļa “Risku analīze un riska pārvaldība, lai izvairītos no krāpšanas”). Stratēģijas V nodaļā vispārīgi izklāstīti paredzētie pasākumi, kas ir sīkāk uzskaitīti rīcības plānā (stratēģijas 3. pielikums). Viens no pasākumiem ir sagatavot ikgadēju krāpšanas, interešu konflikta un korupcijas riska novērtējumu. Vairākas rīcības plāna darbības izriet no saistībām saskaņā ar citiem korektīvajiem pasākumiem, tostarp stratēģijas pārskatīšana paralēli *NACS* izstrādei līdz 2023. gada 30. jūnijam. Ungārija sagatavos un publicēs gada ziņojumu par stratēģijas īstenošanu.
- (55) Ungārijas valdība 2022. gada 27. septembrī iesniedza Nacionālajā asamblejā likumprojektu, kura mērķis ir paplašināt pašreizējās aktīvu deklarēšanas sistēmas tvērumu attiecībā uz personām un materiālo tvērumu. Gatavojot šo likumprojektu, Ungārijas valdība apspriedās ar Komisiju, kā to prasa korektīvais pasākums. Nacionālā asambleja 2022. gada 25. oktobrī pieņēma 2022. gada Likumu XXXI, ar ko groza konkrētus likumus par aktīvu deklarēšanu saistībā ar Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas kontroli, un tas tika izsludināts 2022. gada 26. oktobrī (“likums par aktīvu deklarācijām”). Likums par aktīvu deklarācijām stājas spēkā 2022. gada 1. novembrī ar dažiem izņēmumiem. Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī kā daļu no pakalpojumu paketes iesniedza Nacionālajā asamblejā likumprojektu grozījumiem likumā par aktīvu deklarācijām. Pēc pakalpojumu paketes iesniegšanas Nacionālajā asamblejā Ungārija 2022. gada 16. novembrī nosūtīja Komisijas dienestiem juridiskā teksta grozījumus; ar novembra vēstuli tika iesniegta juridiskā teksta konsolidētā versija. Pašreizējais novērtējums ir balstīts uz pēdējo minēto juridisko tekstu, lai gan tas vēl nav pieņemts. Grozījumu likumprojektu paredzēts pieņemt 2022. gada 6. decembrī.

- (56) Saskaņā ar korektīvo pasākumu likums par aktīvu deklarācijām paplašina aktīvu deklarāciju tvērumu attiecībā uz personām, iekļaujot personas, kurām uzticēti vadoši politiskie amati²³, un Nacionālās asamblejas locekļus, kā arī viņu radniekus, kas ar attiecīgo personu dzīvo vienā mājāsaimniecībā²⁴. Likums arī paplašina aktīvu deklarāciju materiālo tvērumu, iekļaujot tajā visus attiecīgos aktīvus (likuma par aktīvu deklarācijām I pielikums).
- (57) Attiecībā uz materiālo tvērumu Komisija norāda, ka likuma par aktīvu deklarācijām I pielikuma A daļā ir paredzēts izņēmums attiecībā uz nekustamo īpašumu, kurš rezervēts vienīgi deklarētāja un viņa laulātā vai dzīvesbiedra un bērna(-u), kas dzīvo vienā mājāsaimniecībā, lietošanai. I pielikumā sīkāk paskaidrots, ka tādējādi vienam nekustamajam īpašumam var nepiemērot informācijas atklāšanas pienākumu un tādējādi tas nav jādeklarē. Komisija pauž nožēlu, ka šis izņēmums neattiecas tikai uz galveno dzīvesvietu, kā rezultātā to var izmantot, lai slēptu luksusa nekustamo īpašumu. Ungārija vairākās telefonsarunās valsts sekretāra līmenī norādīja, ka šis jautājums juridiskajos tekstos tiks risināts, bet līdz šim tas vēl nav izdarīts. Turklāt, neraugoties uz sniegtajiem paskaidrojumiem, kas apstiprina, ka informācijas atklāšanas pienākumi attiecas arī uz nekustamo īpašumu ārpus Ungārijas jurisdikcijas, attiecīgajā juridiskajā tekstā atbilstošs formulējums nav atspoguļots²⁵. Viss minētais ir aktīvu deklarāciju sistēmas nepilnības, kas var apdraudēt tās efektivitāti.
- (58) Tajā pašā laikā Komisija pieņem zināšanai projektus grozījumiem visos attiecīgajos tiesību aktos²⁶, ar kuriem piemēro pienākumu deklarēt aktīvus no 2022. gada 1. novembra (nevis no 2022. gada 31. decembra) līdz 2023. gada 31. janvārim saskaņā ar noteikumiem, kas ieviesti ar likumu par aktīvu deklarācijām. Tas nodrošinās, ka jaunie noteikumi attieksies arī uz visām izmaiņām, kas notiks laikposmā no 2022. gada 1. novembra līdz 2022. gada 31. decembrim. Tomēr attiecīgais juridiskais teksts nenodrošina pietiekamu skaidrību un juridisko noteiktību, jo tajā nav skaidri noteikts, ka laikposms no 2022. gada novembra līdz decembrim iekļaujams aktīvu deklarācijās, kas jāiesniedz 2024. gadā un kas izņēmuma kārtā aptvertu 14 mēnešus (t. i., no 2022. gada novembra līdz 2023. gada decembrim).
- (59) Visbeidzot, Komisija atzīmē, ka tiesiskajā regulējumā vēl nav atspoguļota Ungārijas valdības apņemšanās līdz 2023. gada 31. martam izveidot sistēmu, saskaņā ar ko elektroniski digitālā formātā iesniegtas aktīvu deklarācijas glabājamās publiskā datubāzē, kurā meklējumus varēs veikt bez maksas un bez nepieciešamības reģistrēties.

²³ 2018. gada Likuma CXXV par valsts pārvaldi 183. un 184. pants.

²⁴ Šajā sakarā attiecīgi grozījumi tika izdarīti 1996. gada Likumā LVII par negodīgas un ierobežojošas tirgus prakses aizliegumu, 2010. gada Likumā Nr. CLXXXV par plašsaziņas līdzekļu pakalpojumiem un plašsaziņas līdzekļiem, 2011. gada Likumā LXVI par Valsts kontroli, 2011. gada Likumā CX par Republikas prezidenta juridisko statusu un atalgojumu, 2011. gada Likumā CXI par pamattiesību komisāru, 2011. gada Likumā CXII par tiesībām uz informācijas privātumu un par informācijas brīvību, 2011. gada Likumā CLI par Konstitucionālo tiesu, 2011. gada Likumā CLXIV par ģenerālprokurora, prokuroru un citu prokuratūras darbinieku juridisko statusu un prokurora karjeru, 2011. gada Likumā CXCV par Ungārijas ekonomisko stabilitāti, 2012. gada Likumā XXXVI par Nacionālo asambleju, 2013. gada Likumā XXXVI par vēlēšanu procedūru, 2013. gada Likumā CXXXIX par Ungārijas Valsts banku, 2013. gada Likumā CCXLI par Valsts atceres komiteju, 2015. gada Likumā CXLIII par publisko iepirkumu un 2018. gada Likumā CXXV par valsts pārvaldi.

²⁵ Tas atbilst arī Integritātes iestādes likuma noteikumiem, kas paredz, ka iestāde var slēgt nolīgumus ar ārvalstu struktūrām, lai iegūtu informāciju tās pārbaudes uzdevumu veikšanai.

²⁶ Sk. likumus 23. zemspvītras piezīmē.

Ungārija norāda, ka noteikumi par šo sistēmu tiks izstrādāti un pieņemti vēlāk, proti, līdz 2023. gada 31. martam. Komisija pauž nožēlu par to, ka Ungārijas likumā par aktīvu deklarācijām nav iekļauta skaidra atsauce uz šo publisko datubāzi. Šie trūkumi varētu arī mazināt aktīvu deklarēšanas sistēmas efektivitāti.

- (60) Attiecībā uz sankciju režīma ieviešanu par aktīvu deklarēšanas pienākumu pārkāpumiem Komisija atzīmē, ka Krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģijā saistībā ar Eiropas Savienības līdzekļiem (pieņemta ar valdības Lēmumu 1540/2022), kas minēta iepriekš 54. punktā, ir atsauce uz īpašo apņemšanos noteikt konkrētus pasākumus rīcības plānā, kas pievienots jaunajam *NACS* pēc 2022. gada, lai vēlākais līdz 2023. gada 1. oktobrim izstrādātu efektīvu, samērīgu un atturošu administratīvo un kriminālsodu sistēmu attiecībā uz aktīvu deklarācijām saskaņā ar korektīvo pasākumu.
- (61) Ungārijas valdība 2022. gada 23. septembrī iesniedza Nacionālajā asamblejā likumprojektu, kura mērķis ir izveidot Integritātes iestādi. Nacionālā asambleja 2022. gada 4. oktobrī pieņēma Integritātes iestādes likumu, kas tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī un stājās spēkā 2022. gada 11. oktobrī (sk. iepriekš aprakstīto i) korektīvo pasākumu). Saskaņā ar korektīvo pasākumu Integritātes iestādes likuma 75. pantā ir noteikts, ka Integritātes iestādei līdz 2023. gada 31. decembrim ir jāsagatavo *ad hoc* ziņojums, kurā tā apseko Ungārijas aktīvu deklarēšanas sistēmas tiesisko regulējumu un darbību, tostarp tās darbības tvērumu un kontroles procesu.
- (62) Attiecībā uz krāpšanas un korupcijas apkarošanas stratēģijām Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtiskos īstenošanas soļus, neraugoties uz to, ka pārskatītā stratēģija ar valdības lēmumu tika pieņemta 2022. gada 15. novembrī nevis noteiktajā termiņā – 2022. gada 30. septembrī. Komisija uzskata, ka stratēģija atbilst saistībām, kas noteiktas korektīvajā pasākumā. Attiecībā uz rīcības plānu, kas pievienots gaidāmajai valsts pretkorupcijas stratēģijai pēc 2022. gada un paredz īstenot apņemšanos noteikt konkrētus pasākumus, lai izstrādātu efektīvu, samērīgu un atturošu sankciju kopumu, Komisija patur tiesības novērtēt tā transponēšanu un īstenošanu 2023. gadā un pēc tam. Ungārija šajā sakarā vienojās līdz 2023. gada 31. janvārim apspriesties ar Komisiju par valsts pretkorupcijas stratēģijas projektu. Komisija arī atgādina Ungārijas valdības apņemšanos reizi ceturksnī ziņot Komisijai par visu korektīvo pasākumu īstenošanu, kā norādīts 17. punktā.
- (63) Attiecībā uz aktīvu deklarācijām Komisija uzskata, ka minēto deklarāciju tiesiskais regulējums, kas izklāstīts likumā par aktīvu deklarācijām, kurš būs spēkā no 2022. gada 1. novembra, pilnībā neļauj izpildīt saistības attiecībā uz aktīvu deklarēšanas sistēmu, kā izklāstīts septembra vēstulē, jo regulējumā nav iekļauta svarīga aktīvu kategorija, kā minēts 57. punktā. Komisija uzskata, ka minētajā punktā izvirzītie jautājumi ir tiesību aktu nepilnības un var mazināt šā korektīvā pasākuma efektivitāti.
- (64) Šo iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka attiecīgie tiesību akti pilnībā nenodrošina korektīvā pasākuma adekvātumu, ņemot vērā iepriekš 57.–59. punktā minētās nepilnības, riskus un trūkumus.

iv. Pārredzamības nodrošināšana attiecībā uz to, kā sabiedrības interešu aktīvu pārvaldības fondi izmanto Savienības atbalstu

- (65) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 30. septembrim pieņemt likuma grozījumus, lai nodrošinātu publiskā iepirkuma noteikumu vispārēju piemērošanu sabiedriskas

nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas darbojas sabiedrības interesēs, un juridiskām personām, kuras tie ir dibinājuši un uztur. Tā arī apņēmas līdz tam pašam datumam pieņemt likuma grozījumus, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību Finanšu regulas 61. pantam²⁷, kā arī saskaņotu norādījumus un praksi ar Komisijas paziņojumu par izvairīšanos no interešu konfliktiem un to pārvaldību saskaņā ar Finanšu regulu²⁸. Tas uzlabotu un precizētu vispārējos noteikumus par interešu konfliktiem saistībā ar sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem un to valžu locekļiem.

- (66) Šā pasākuma būtiskais īstenošanas solis bija divu iepriekšējā punktā minēto likumu grozījumu pieņemšana līdz 2022. gada 30. septembrim.
- (67) Lai spertu būtisko īstenošanas soli, Ungārija veica turpmāk minētos pasākumus.
- (68) Nacionālā asambleja 2022. gada 4. oktobrī pieņēma 2022. gada Likumu XXIX, ar ko groza konkrētus likumus par sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kuri pilda sabiedriskus pienākumus, Valsts nodokļu un muitas administrāciju un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai pārbaudēm saistībā ar Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas kontroli. Šis likums tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī. Likums par sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas pilda sabiedriskus pienākumus, stājās spēkā 2022. gada 13. oktobrī.
- (69) Saskaņā ar korektīvo pasākumu ar 2022. gada Likumu XXIX tika ieviesti grozījumi 2015. gada Likumā CXLIII par publisko iepirkumu un 2021. gada Likumā IX par sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas pilda sabiedriskus pienākumus. 2015. gada Likuma CXLIII par publisko iepirkumu 5. panta 1. punktam tika pievienots jauns f) apakšpunkts, kurā noteikts, ka uz sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas pilda sabiedriskus pienākumus, un juridiskām personām, kuras tie ir dibinājuši vai uztur, attiecas pienākums veikt iepirkuma procedūras saskaņā ar minēto likumu. Nosakot noteikumus par interešu konfliktu, tika grozīts arī 15. panta 3. punkts 2021. gada Likumā IX par sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas pilda sabiedriskus pienākumus. Šajā punktā attiecībā uz sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kas pilda sabiedriskus pienākumus, un juridiskām personām, kuras tie ir izveidojuši vai uztur, tostarp valžu un uzraudzības padomju priekšsēdētājiem un locekļiem, kā arī to darbiniekiem, tagad ir skaidri minēta ģimene, emocionālās saites, politiskā vai nacionālā piederība vai jebkādas citas tiešas vai netiešas personīgas intereses. Turklāt ar likumu tika grozīti noteikumi citos tiesību aktos²⁹, saskaņojot tos ar 2021. gada Likuma IX 15. panta 3. punkta grozījumu.
- (70) Tomēr Komisija norāda, ka augstākā līmeņa ierēdņi, tostarp Nacionālās asamblejas augstākā līmeņa politiskie vadītāji un Ungārijas autonomās struktūras, nav izslēgti no dalības sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondu valdēs, kā tas tika prasīts viedokļu apmaiņā ar Ungāriju. Tā vietā kopš Komisijas 2022. gada 18. septembra PĪL priekšlikuma un neraugoties uz to, ka šīs bažas Komisija ir konsekventi paudusi savos

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

²⁸ OV L 121, 9.4.2021., 1. lpp.

²⁹ 2011. gada Likums CLXXXIX par pašvaldībām Ungārijā (6. un 7. pants), 2011. gada Likums CXCIX par ierēdņiem (9. un 10. pants), 2012. gada Likums XXXVI par Nacionālo asambleju (12. pants), 2018. gada Likums CXXV par valsts pārvaldi (15., 16. un 17. pants), 2019. gada Likums CVII par struktūrām ar īpašu juridisko statusu un to darbinieku statusu (18. un 19. pants).

gada ziņojumos par tiesiskumu, Ungārija no 2022. gada 1. novembra ir atjaunojusi iespēju (ar izņēmumu³⁰ no vispārējā aizlieguma³¹) augstākā līmeņa politiskajiem vadītājiem strādāt citās algotās darba vietās. Šis izņēmums rada situāciju, kurā augstākā līmeņa politiskie vadītāji var piedalīties lēmumu pieņemšanā saistībā ar publisko līdzekļu izmaksu tām struktūrām, kurās viņi paši ir nodarbināti un kurās viņiem ir galvenās lēmumu pieņemšanas pilnvaras³². Tādēļ, lai gan Ungārija ir pievērsusies bažām, kas tika paustas 2022. gada 18. septembra PĪL priekšlikumā, 2022. gada 1. novembrī ieviestais izņēmums tomēr padara korektīvā pasākuma īstenošanu par neadekvātu.

v. Īpašas procedūras ieviešana īpašu noziegumu gadījumā, kas saistīti ar valsts varas īstenošanu vai publiskā īpašuma pārvaldību

- (71) Ungārijas valdība apņēmas grozīt Kriminālprocesa kodeksu, lai ieviestu jaunu procedūru attiecībā uz īpašiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar publiskās varas īstenošanu vai publiskā iepirkuma pārvaldību. Saskaņā ar korektīvo pasākumu jaunajā procedūrā ir jāparedz iespēja pārskatīt tiesā prokuratūras vai izmeklēšanas iestādes lēmumu noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt kriminālprocesu (t. i., izbeigt kriminālizmeklēšanu bez saukšanas pie kriminālatbildības) par korupciju un ar korupciju saistītām darbībām, kā definēts Direktīvas (ES) 2017/1371³³ 4. panta 2. punktā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijas III nodaļā. Ar jauno procedūru izmeklēšanas tiesnesim jāpiešķir pilnvaras izdot rīkojumu sākt vai turpināt kriminālprocesu. Jebkura fiziska un juridiska persona, izņemot publiskās iestādes, var iesniegt prasību saskaņā ar procedūru, un tas varētu arī radīt iespēju iesniegt tiesā prasību par saukšanu pie kriminālatbildības. Ungārijas valdība arī apņēmas nodrošināt, ka jaunā procedūra būs piemērojama no 2023. gada 1. janvāra. Tā apņēmas līdz 2022. gada 31. decembrim piešķirt papildu īpašas amata vietas tiesai, kas ir atbildīga par prokuratūras vai izmeklēšanas iestādes pieņemta lēmuma noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt kriminālprocesu pārskatīšanu tiesā.
- (72) Septembra vēstulē bija iekļauta apņemšanās likumā par pārskatīšanu tiesā noteikt, ka Budas Centrālā rajona tiesa ir tā tiesa, kurai ir ekskluzīva jurisdikcija Ungārijas teritorijā pārskatīt šādus lēmumus un dot rīkojumu sākt vai turpināt kriminālprocesu. Tā arī apstiprināja, ka visām Ungārijas tiesām, tostarp izmeklēšanas tiesnešiem, kas izskata kādu ar šo korektīvo pasākumu saistītu procedūru, būtu jāievēro neatkarības un objektivitātes prasības, kuras noteiktas likumā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību ("LES") 19. panta 1. punktu un attiecīgo ES *acquis*.
- (73) Šis korektīvais pasākums ir horizontāls pasākums, kura mērķis ir novērst strukturālas problēmas, kas saistītas ar kriminālvajāšanas efektivitāti Ungārijā, un nodrošināt, ka tiek veikti efektīvi un atturoši pasākumi, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību saskaņā ar LESD 325. pantu.

³⁰ 2018. gada Likuma CXXV par valsts pārvaldi 182. panta 3.a punkts.

³¹ 2018. gada Likuma CXXV par valsts pārvaldi 182. panta 1. punkts.

³² Augstākā līmeņa politiskie vadītāji nav *ex officio* locekļi, taču darbojas pilnvarnieku valdēs kā privātpersonas; lai gan sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondi ir privātas struktūras, kuras nekontrolē valsts.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (74) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) līdz 2022. gada 31. oktobrim tiek sagatavots un uzreiz pēc jaunā tiesību akta stāšanās spēkā pieņemts īstenošanas noteikumu (kuri nepieciešami pārskatīšanas procedūras piemērošanai) projekts un ii) līdz 2022. gada 15. novembrim pēc valdības iniciētās *ex ante* izskatīšanas Konstitucionālajā tiesā stājas spēkā jaunais tiesību akts, ar ko tiek grozīts Kriminālprocesa kodekss.
- (75) Nacionālā asambleja 2022. gada 3. oktobrī pieņēma pirmo versiju likumam, ar ko groza 2017. gada Likumu XC par Kriminālprocesa kodeksu ("likums par pārskatīšanu tiesā"); šie noteikumi stājas spēkā 2022. gada 15. novembrī. Ungārijas iestādes 2022. gada 14. novembrī iesniedza Komisijas dienestiem pārskatītu likuma par pārskatīšanu tiesā redakciju; tā pati versija bija ietverta arī 2022. gada 15. novembra pakalpojumu paketē iekļautajā likumā, kura pieņemšana bija paredzēta 2022. gada 22. novembrī³⁴. Grozījumi tika pieņemti 2022. gada 22. novembrī, un tajos ir atspoguļotas izmaiņas, kas iekļautas juridiskajā tekstā, kuru Komisija saņēma 2022. gada 14. novembrī. Lēmumā par likuma par pārskatīšanu tiesā *ex ante* pārskatīšanu Ungārijas Konstitucionālā tiesa konstatēja, ka likums par pārskatīšanu tiesā nepārkāpj principu, saskaņā ar kuru prokuratūra ir vienīgā kriminālvajāšanas ierosinātāja, kā noteikts Ungārijas Pamatlikuma 29. panta 1. punktā³⁵.
- (76) Ungārija 2022. gada 11. oktobrī iesniedza Komisijai i) valdības dekrēta projektu, ar kuru groza valdības Dekrētu 100/2018 (8. jūnijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus izmeklēšanas un sagatavošanas procedūras noteikumus, un ii) tieslietu ministra dekrēta projektu, ar kuru groza Dekrētu 12/2018 (12. jūnijs) *IM*, ar ko paredz noteikumus par konkrētām darbībām kriminālprocesā un personām, kas tajā piedalās. Šie dekrētu projekti ir īstenošanas noteikumu projekti ("īstenošanas noteikumi"), kas vajadzīgi, lai piemērotu pārskatīšanas procedūru, kā noteikts būtiskajos īstenošanas soļos. Ungārijas valdība ar novembra vēstuli iesniedza Komisijai šo īstenošanas noteikumu jaunāko projektu, kura stāšanās spēkā ir paredzēta 2023. gada 1. janvārī.
- (77) Likums par pārskatīšanu tiesā īsteno lielāko daļu saistību, kas ierosinātas korektīvajos pasākumos, ieviešot attiecīgus grozījumus 2017. gada Likumā XC par Kriminālprocesa kodeksu. Jo īpaši jaunā procedūra skar attiecīgos noziedzīgos nodarījumus, kā ierosināts saskaņā ar korektīvo pasākumu (817/A panta 1. punkts). Tas ļauj fiziskām un juridiskām personām iesniegt pārskatīšanas prasību (817/C pants), un, ja tiek izpildīti konkrēti nosacījumi, ļauj iesniegt kriminālvajāšanas priekšlikumu (817/H pants). Budas Centrālajai rajona tiesai būs ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz jauno pārskatīšanas procedūru (817/E panta 1. punkts).
- (78) Komisija arī atzinīgi vērtē dažus noteikumus, kas ieviesti pēc tam, kad Nacionālā asambleja pieņēma likuma par pārskatīšanu tiesā pirmo redakciju, jo to mērķis ir veicināt korektīvā pasākuma efektivitāti. Saskaņā ar minētajiem noteikumiem arī Integritātes iestāde (sk. iepriekš i) korektīvo pasākumu), kurai principā būs padziļinātas zināšanas par jautājumiem, kas attiecas uz jaunajā procedūrā ietverto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, var iesniegt pārskatīšanas un atkārtotas pārskatīšanas prasību (817/C panta 7. punkts; 817/H panta 3. punkts). Integritātes

³⁴ Komisijas dienesti 2022. gada 16. novembrī sniedza komentārus par grozīto likumu par pārskatīšanu tiesā, pirms no Ungārijas tika saņemta informācija un pakalpojumu paketes akti.

³⁵ Lēmums I/2252/2022, angļu valodā pieejams: https://hunconcourt.hu/uploads/sites/3/2022/11/sz_i_2252_2022_eng_final.pdf.

iestāde kā publiska iestāde nevar iesniegt prasību sākt kriminālvajāšanu, neskarot Ungārijas konstitucionālo principu, saskaņā ar kuru kriminālvajāšanu ierosināt var tikai prokuratūra³⁶. Tomēr jebkura fiziska vai juridiska persona varēs iesniegt prasību sākt kriminālvajāšanu pēc tam, kad Integritātes iestāde būs iesniegusi pārskatīšanas prasību (817/I pants).

- (79) Turklāt saskaņā ar jauno procedūru pastāv iespēja (arī Integritātes iestādei) iesniegt priekšlikumu par atkārtotu pārskatīšanu, ja pat pēc pirmās pārskatīšanas prasības prokuratūra vai izmeklēšanas iestāde nolemj atkārtoti noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt kriminālprocesu (817/H pants). Šī iespēja ir pieejama tikai personai, kas konkrētajā lietā iepriekš ir iesniegusi pārskatīšanas prasību. Komisija arī atzinīgi vērtē to, ka no 817/V panta ir svītrots noteikums, kas ļauj ģenerālprokuroram prasīt ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekli pret procedūras gaitā pieņemtiem lēmumiem.
- (80) Tajā pašā laikā likumā par pārskatīšanu tiesā vai īstenošanas noteikumos nav pareizi atspoguļotas citas saistības, proti:
- i) saistības līdz 2022. gada 31. decembrim nodrošināt pietiekamu cilvēkresursu, infrastruktūras un citu resursu piešķirumu, lai nodrošinātu procedūras pienācīgu darbību (tostarp papildu īpašas amata vietas vismaz diviem tiesnešiem un vismaz diviem tiesas sekretāriem) Budas Centrālajā rajona tiesā, un
 - ii) saistības līdz 2023. gada 31. decembrim pārskatīt procedūras darbību un vajadzības gadījumā paredzēt tiesiskā regulējuma grozījumu pieņemšanu pēc apspriešanās ar Komisiju līdz 2024. gada 30. jūnijam.
- (81) Attiecībā uz pirmajām saistībām Ungārijas iestādes informēja Komisiju, ka šādi pasākumi ir jāveic nevis Ungārijas valdībai, bet gan tiesu varas institūcijai, kas atbild par tiesu pārvaldību. Komisija nav informēta par šo saistību konkrētu īstenošanu. Attiecībā uz otrajām saistībām Komisija nav informēta ne par vienu konkrētu noteikumu, kas paredzētu pienākumu veikt procedūras pārskatīšanu un vajadzības gadījumā to grozīt. Pēc jauno tiesību aktu stāšanās spēkā šie elementi joprojām var tikt būtiski izpildīti, un tādējādi šajā posmā tie neskar korektīvā pasākuma īstenošanas iespējamo efektivitāti. Tāpēc Komisija saglabās modrību attiecībā uz šiem jautājumiem un cieši uzraudzīs situāciju, pamatojoties uz iepriekš 17. punktā minētajiem Ungārijas ceturkšņa ziņojumiem vai jebkādu informāciju, ko tā varētu iegūt citādi. Šo elementu neizpilde no 2023. gada 1. janvāra, kad jaunā procedūra būs piemērojama, varētu apdraudēt procedūras efektivitāti.
- (82) Tajā pašā laikā Komisija uzskata, ka ar atsevišķiem noteikumiem procedūrā tiek ieviesta rīcības brīvība, ko varētu izmantot, lai ietekmētu jaunās procedūras iznākumu pēc pārskatīšanas (vai atkārtotas pārskatīšanas) vai prasības sākt kriminālvajāšanu, tādējādi apdraudot korektīvā pasākuma efektivitāti.
- (83) Konkrētāk, piemērojamajos noteikumos nav skaidri norādītas tiesiskās sekas, kādas prokuroram rada tiesas nolēmums, ar kuru pēc saņemtas pārskatīšanas prasības tiek atcelts prokurora lēmums. 817/G panta 3. punktā ir noteikts, ka “[j]a izmeklēšana sākas vai tiesvedība turpinās, prokuratūra vai izmeklēšanas iestāde turpina tiesvedību, *ņemot*

³⁶ Tomēr Integritātes iestāde var paziņot prokuratūrai informāciju, kas ir būtiska, lai sāktu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu.

vērā tiesas lēmuma pamatojumu, un, ja kāds aspekts nav ticis ņemts vērā, *cenšoties novērst* lēmumā norādītos trūkumus” (izcēlums pievienots). No šo noteikumu formulējuma izriet, ka prokuroram ir zināma rīcības brīvība – viņam nav juridiska pienākuma pieņemt lēmumu, kas pilnībā atbilst tiesas nolēmumam, un viņš to vienkārši varētu ņemt vērā vai vienkārši “censties” novērst pārkāpumus, ko konstatējusi pārskatīšanu veikusi tiesa. Komisija ierosināja stingrāku formulējumu, saskaņā ar kuru prokuroram būtu jāpieņem lēmums, “pilnībā ievērojot tiesas lēmuma pamatojumu” un “novēršot tajā norādītos trūkumus”. Komisija uzskata, ka rīcības brīvība, kas ar piemērojamo noteikumu piešķirta prokuroram, vājina šā korektīvā pasākuma efektivitāti un līdz ar to arī tā adekvātumu, jo nav garantijas, ka lēmumiem par pārskatīšanu tiesā attiecīgi sekos kriminālvajāšana.

- (84) Turklāt attiecībā uz lietām, kurās var iesniegt prasību sākt kriminālvajāšanu, likumā par pārskatīšanu tiesā ir noteikts, ka prasības sākt kriminālvajāšanu pamatojumu (817/O un 817/P pants) tiesa izskata aiz slēgtām durvīm un bez pierādījumu uzklaušanās, kas ir papildus darbība ar jauno procedūru ieviestajai formālo iemeslu iepriekšējai izskatīšanai.
- (85) Komisija norāda, ka šāda prasības sākt kriminālvajāšanu pamatojuma pārbaude, ko veic tiesa, kura izskata lietu, nepastāv saskaņā ar vispārējiem noteikumiem (kad prasību par saukšanu pie kriminālatbildības iesniedz prokurors) vai privātās apsūdzības procedūru (ja prasību par saukšanu pie kriminālatbildības iesniedz cietušais). Komisija uzskata – tas nozīmē, ka tiesa, kas izskata lietu pēc būtības, veic ievērojama apjoma iepriekšēju izskatīšanu, kas rada risku, ka šī tiesa sniegs formulējumu par lietas būtību pirms pierādījumu uzklaušanās. Šāda iepriekšēja izskatīšana nozīmē risku jau iepriekš priekšlaikus pieņemt vai liegt pieņemt nolēmumu pēc būtības, nedodot iespēju lietā meklēt un uzklaut pierādījumus³⁷. Praksē tā var arī atcelt Budas Centrālās rajona tiesas Izmeklēšanas tiesneša departamenta vērtējumu: ja tiesvedība tiek atkal izbeigta pēc tam, kad izmeklēšanas tiesnesis ir atcēlis sākotnējo lēmumu noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt tiesvedību, un neņemot vērā šāda izmeklēšanas tiesneša lēmumu, lietas izskatīšanai tiesā varētu būt tādas sekas, ka izmeklēšanas tiesneša konstatējumi tiek noraidīti, tiesā neuzklautot nekādus citus pierādījumus. Šo iemeslu dēļ un ņemot vērā izmeklēšanas tiesneša būtisko lomu pirmstiesas posmā, šāda turpmāka iepriekšēja izskatīšana, ko veic tiesa, kura izskata lietu, nav nepieciešama un mazina korektīvā pasākuma efektivitāti.
- (86) Turklāt tiesību akta, kas bija pieejams Komisijas dienestiem, nobeiguma noteikumos nebija skaidri noteikta šo jauno noteikumu piemērošanas joma *ratione temporis*. Faktiski tekstā nav skaidri noteikts, ka jaunā procedūra būs piemērojama ziņojumiem par noziegumiem, kas iesniegti pēc 2023. gada 1. janvāra, un ka tā attiecas arī uz noziegumiem, par kuriem tiek apgalvots, ka tie izdarīti pirms minētā datuma, izņemot noziegumus, kuriem ir iestājies noilgums (sk. 876/C panta 2. punktu). Konkrētāk, tekstā nav precizēts, ka tas, ka pastāv lēmums, ar ko noraida ziņojumu par noziegumu, vai lēmums par tiesvedības izbeigšanu, kurš pieņemts pirms 2023. gada 1. janvāra (saistībā ar iespējamu noziegumu, kam nav iestājies noilgums), neatceļ izmeklēšanas iestādes vai prokuratūras pienākumu pieņemt jaunu lēmumu saskaņā ar Kriminālkodeksa 379.

³⁷ Paskaidrojuma raksta 95. apsvērumā Komisija skaidri norādīja – likumprojektā it īpaši jāprasa, lai tiesa, kas izskata lietu, neņemtu par saukšanas pie kriminālatbildības pamatotību, nepārbaudot pierādījumus.

pantu³⁸, par kuru var iesniegt (atkārtotu) pārskatīšanas prasību saskaņā ar jauno procedūru. Turklāt tekstā nav paredzēts, ka jauno procedūru var piemērot ziņojumiem par noziegumiem, kas iesniegti pirms 2023. gada 1. janvāra, gaidot izmeklēšanas iestādes vai prokuratūras lēmumu.

- (87) Pamatojoties uz to, Komisija konstatē, ka tiesiskais regulējums īpašas procedūras ieviešanai īpašu noziegumu gadījumā, kas saistīti ar valsts varas īstenošanu vai publiskā īpašuma pārvaldību, kā noteikts 2017. gada Likuma XC par Kriminālprocesa kodeksu grozījumos, neatbilst korektīvajā pasākumā noteiktajām saistībām un ietver noteikumus, kas mazina tā efektivitāti. Kā paskaidrots paskaidrojuma rakstā (96. punktā), Ungārijai bija precīzi jānorāda savas saistības sīki izstrādātos noteikumos, lai nodrošinātu pasākuma efektivitāti. Veids, kādā Ungārija pašlaik ir noteikusi savas saistības tiesību aktos, neļauj Komisijai konstatēt, ka ar šo korektīvo pasākumu var efektīvi risināt jautājumus, kas saistīti ar neefektīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un sankciju piemērošanu. Līdz ar to īstenotais korektīvais pasākums nav adekvāts, lai pietiekami atrisinātu Komisijas konstatētās problēmas saskaņā ar Nosacītības regulu.

vi. Revīzijas un kontroles mehānismu stiprināšana ar mērķi garantēt ES atbalsta pareizu izmantošanu

- (88) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 31. augustam izveidot darba grupu, lai attiecīgajos valdības dekrētos iekļautu noteikumus par Savienības atbalsta īstenošanu. Šo noteikumu mērķim vajadzētu būt noteikumu un procedūru stiprināšanai, lai efektīvāk novērstu, atklātu un labotu interešu konfliktu saskaņā ar Finanšu regulas 61. pantā ietverto definīciju. Šiem noteikumiem būtu arī jānodrošina efektīvs mehānisms interešu konflikta deklarāciju derīguma kontrolei. Noteikumu mērķim vajadzētu būt arī palielināt vadošo iestāžu, starpniekstruktūru un Ungārijas Atveseļošanas un noturības plāna īstenošanas valsts iestādes procesuālās spējas, lai piemērotu pastiprinātu riska pārvaldību un krāpšanas, korupcijas un dubultas finansēšanas novēršanu, atklāšanu un novēršanu. Ungārijas valdība arī apņēmas izveidot Iekšējās revīzijas un integritātes direktorātu ("IRID"), kas būtu atbildīgs par interešu konflikta deklarāciju un interešu deklarāciju derīguma regulāru pārbaudi. Tā apņēmas sniegt direktorātam attiecīgās neatkarības garantijas (piemēram, augsta ranga darbinieku iecelšana, direktora pilnvaru ilgums bez iespējas atlaist) un izstrādāt noteikumus par deklarāciju derīguma regulāru kontroli. Turklāt Ungārijas valdība apņēmas nodrošināt *EUTAF* nepieciešamos finanšu resursus un cilvēkresursus, lai garantētu Savienības atbalsta pareizu izmantošanu, nodrošinātu tā neatkarību un ļautu veikt pašreizējos uzdevumus, kā arī papildu uzdevumus, kuri noteikti virknē korektīvo pasākumu.
- (89) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) darba grupas izveide līdz 2022. gada 31. augustam, ii) IRID izveide premjerministra birojā līdz 2022. gada 30. septembrim un iii) attiecīgo valdības dekrētu grozījumu pieņemšana līdz 2022. gada 30. septembrim.
- (90) Lai spertu attiecīgos būtiskos īstenošanas soļus, Ungārija veica šādus pasākumus.
- (91) Saskaņā ar korektīvo pasākumu noteiktajā termiņā tika izveidota darba grupa, kurā piedalījās premjerministra biroja dienesti, kas atbild par ES līdzekļu pārvaldību, kontroli

³⁸ Prokuratūra vai izmeklēšanas iestāde trīs darba dienu laikā pēc ziņojuma par noziegumu saņemšanas pārbauda, vai konkrētajā gadījumā ir jāizdod rīkojums veikt izmeklēšanu, vai ziņojums par noziegumu ir jāpapildina vai jānoraida, vai arī lieta ir jānodod tālāk.

un revīziju, un *EUTAF*. Darba grupa pirmo reizi tikās ar Komisijas dienestiem 2022. gada 8. septembrī un pēc tam vidēji divas reizes nedēļā līdz 2022. gada novembra sākumam.

(92) Ungārijas valdība 2022. gada 30. septembrī pieņēma:

i) valdības Dekrētu 374/2022 (30. septembris), ar ko groza valdības Dekrētu 272/2014 (5. novembris) par noteikumiem attiecībā uz konkrētu Eiropas Savienības fondu līdzekļu izmantošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, un valdības Dekrētu 256/2021 (18. maijs) par noteikumiem attiecībā uz konkrētu Eiropas Savienības fondu līdzekļu izmantošanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā, un

ii) valdības Dekrētu 373/2022 (30. septembris) par Ungārijas Atveseļošanas un noturības plāna īstenošanas noteikumiem un par to atbildīgajām iestādēm.

Dekrēti stājās spēkā tajā pašā dienā ar dažiem izņēmumiem, jo īpaši attiecībā uz dažiem noteikumiem, kas saistīti ar interešu konflikta deklarācijām.

(93) Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī pieņēma valdības Dekrētu 463/2022, ar ko groza valdības Dekrētus 373/2022, 256/2021 un 272/2014 un ar ko minēto noteikumu par interešu konflikta deklarācijām stāšanās spēkā tika pārcelta uz agrāku laiku – uz 15. novembri. Visbeidzot, 2022. gada 4. oktobrī Nacionālā asambleja pieņēma un 2022. gada 10. oktobrī izsludināja 2022. gada Likumu XXVIII par grozījumiem dažos tiesību aktos, kas saistīti ar Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas kontroli, ar kuru izveidoja IRID par Eiropas Savienības līdzekļu izmantošanu atbildīgā ministra (t. i., premjerministra) biroja struktūrā. Tas stājās spēkā 2022. gada 13. oktobrī. Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī kā daļu no pakalpojumu paketes iesniedza Nacionālajā asamblejā šā likuma grozījumu. Pēc pakalpojumu paketes iesniegšanas Nacionālajā asamblejā Ungārijas iestādes novembra vēstules pielikumā nosūtīja Komisijas dienestiem pārskatītu juridisko tekstu. Grozījumi tika pieņemti 2022. gada 22. novembrī, un tajos atspoguļotas izmaiņas, kas iekļautas juridiskajā tekstā, kuru Komisija saņēma 19. novembrī. IRID direktora pienākumu izpildītājs (no 2022. gada 1. oktobra līdz 2022. gada 31. decembrim) tika iecelts 2022. gada 30. septembrī.

(94) Saskaņā ar korektīvo pasākumu ar valdības Dekrētu 373/2022, ar grozošo Dekrētu 374/2022, kā arī ar valdības Dekrētu 463/2022 tiek ieviesti noteikumi, kuru mērķis ir stiprināt noteikumus un procedūras, lai efektīvāk novērstu, atklātu un labotu interešu konfliktus saskaņā ar Finanšu regulas 61. pantu un Komisijas paziņojumu par izvairīšanos no interešu konfliktiem un to pārvaldību saskaņā ar Finanšu regulu³⁹. Jaunie noteikumi aptver šķietama interešu konflikta jēdzienu un nodrošina efektīvu mehānismu interešu konflikta deklarāciju derīguma kontrolei. Grozītajos valdības dekrētos ir noteikts, ka attiecīgie valsts iestāžu darbinieki iesniedz vispārēju interešu konflikta deklarāciju un interešu deklarāciju, stājoties tiesiskās attiecībās ar kādu institucionālās sistēmas struktūru vai pirms darbības uzsākšanas tajā. Viņi arī iesniedz interešu konflikta deklarāciju pirms jebkuras procesuālas darbības uzsākšanas⁴⁰.

³⁹ Skatīt valdības Dekrēta 272/2014 VI nodaļu par interešu konfliktu, valdības Dekrēta 256/2021 IV nodaļu par noteikumiem par attīstības politikas institucionālās sistēmas darbību, tostarp par interešu konfliktu, un valdības Dekrēta 373/2022 15. apakšnodaļu par interešu konfliktiem.

⁴⁰ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 39. panta 6. punktu, valdības Dekrēta 256/2021 52/A panta 1. punktu un valdības Dekrēta 373/2022 34. panta 1. punktu.

Galasaņēmēji, līgumslēdzēji, apakšuzņēmēji un personas, kas iesaistītas projekta sagatavošanā un īstenošanā, deklarē visus interešu konfliktus gadījumos, kuri paredzēti Komisijas paziņojumā⁴¹. Jaunie noteikumi paredz, ka IRID izlases veidā un pamatojoties uz divu gadu revīzijas plānu, kas aptver vismaz 5 % no to personu skaita, kurām katru gadu jāiesniedz interešu konflikta deklarācija, kā arī visus tam paziņotos gadījumus par aizdomām par interešu konfliktu, pārbauda deklarāciju patiesumu, izņemot deklarācijas, ko iesniedz tā darbinieki un revīzijas iestādes locekļi (tās savukārt pārbauda Integritātes iestāde)⁴². Visu aktoru pienākums iesniegt interešu konflikta deklarācijas un IRID pienākums veikt pārbaudes ir spēkā no 2022. gada 15. novembra.

- (95) Grozītajos dekrētos ir noteikts, ka jānodrošina regulāra un efektīva sensitīvu amatu darbinieku uzraudzība un regulāra rotācija, īpaši attiecībā uz tiem darbiniekiem, kuri nodarbojas ar pārkāpumu pārvaldību, kontroli vai riska novērtēšanu. Tas tiks sīkāk izstrādāts, izmantojot īpašu metodiku⁴³. Komisija sekos šo saistību īstenošanai praksē. Turklāt saskaņā ar saistībām nodrošināt pienācīgu datu vākšanu un ar korektīvo pasākumu attiecībā uz *Arachne* (sk. detalizētāku novērtējumu turpmāk) grozītajos dekrētos ir iekļauti noteikumi, lai nodrošinātu datu nosūtīšanu uz *Arachne*, bet to pielikumos ir izklāstīti attiecīgie datu lauki, kas jānosūta *Arachne*⁴⁴. Tāpat grozītajos dekrētos ir noteikumi, lai konsekventi, sistemātiski un plaši piemērotu un ņemtu vērā visas *Arachne* funkcijas, sagatavojot un pieņemot lēmumus par ES finansējumu⁴⁵.
- (96) 2015. gada Likumā CXLIII par Integritātes iestādes publisko iepirkumu izdarīto grozījumu, kas tika pieņemti 2022. gada 10. oktobrī un stājās spēkā 2022. gada 11. oktobrī, 81. pantā ir paredzēts noteikums, kas liedz pretendentiem piedalīties publiskā iepirkuma konkursos, ja tie atrodas interešu konflikta situācijā, kura attiecas uz konkrēto konkursu.
- (97) Saskaņā ar korektīvo pasākumu tiesību aktos par IRID ir aprakstīta pilnīga IRID neatkarība ar attiecīgām garantijām (piemēram, attiecībā uz atļaušanas procedūru). Tajā ir arī izklāstīta tā kompetence attiecībā uz aktoriem, kas iesaistīti jebkuru ES budžeta līdzekļu izpildē (2018. gada Likuma CXXV par valsts pārvaldi 29/B panta 3. punkts). Turklāt attiecīgajos tiesību aktos ir skaidri noteikts, ka direktors veic uzdevumus bez jebkādas citas iestādes, struktūras, politiskas partijas, ekonomiskas struktūras, apvienības vai juridiskas vai fiziskas personas iejaukšanās (29/B panta 5. punkts). IRID darbinieki tiks atlasīti, pamatojoties uz objektīvu kritēriju kopumu, ko apstiprinās Integritātes iestāde. Iestāde arī kontrolēs direktorāta valsts ierēdņu un darbinieku darbā pieņemšanas procesu (29/B panta 6. punkts). Turklāt Integritātes iestāde kontrolēs direktorāta darbību, kā arī atbilstību reglamentam un pamatnostādņēm (29/B panta 9. punkts). Iestāde būs kompetenta pārbaudīt IRID direktora un tā darbinieku interešu konflikta deklarācijas un interešu deklarācijas (29/B panta 9.c punkts). Nopietnu vai atkārtotu atbilstības problēmu gadījumā integritātes iestāde varēs veikt IRID revīziju

⁴¹ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 39. panta 8. punktu, valdības Dekrēta 256/2021 52/A panta 6. punktu un valdības Dekrēta 373/2022 34. panta 6. punktu.

⁴² Sk. valdības Dekrēta 272/2014 39. panta 7. punktu, valdības Dekrēta 256/2021 52/A panta 2. punktu un valdības Dekrēta 373/2022 34. panta 2. punktu.

⁴³ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 8. panta 3. punkta 13. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 7.panta 1. punkta m) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 5. panta 21. punktu.

⁴⁴ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 22. panta 1. punkta 22. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 19. panta 2. punkta c) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 9. panta 1. punkta i) apakšpunktu.

⁴⁵ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 10. panta 2. punkta 9. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 13. panta 1. punkta h) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 5. panta 23. punktu un 2. pielikumu.

(29/B panta 9. punkts). Saskaņā ar likumu IRID ir pienākums pēc Integritātes iestādes pieprasījuma sniegt tai pilnīgu piekļuvi interešu konflikta deklarācijām un interešu deklarācijām, kas ir direktorāta rīcībā. IRID būtu arī jāsniedz visi direktorāta pārvaldītie dokumenti, kas nepieciešami Iestādes pilnvaru īstenošanai (29/B panta 9.b punkta b) apakšpunkts). Direktorāts iesniegs Integritātes iestādei gada ziņojumu, informējot par tā darbību un jo īpaši veikto pārbaužu rezultātiem, veiktajiem pasākumiem, saņemto ziņojumu skaitu un izmeklētajām lietām (29/B panta 10. punkts). Visbeidzot, Komisija atzinīgi vērtē to, ka Ungārija ir piekritusi⁴⁶, ka Integritātes iestādei nebūs jāpierāda deklarētāja nodoms nepatiesu vai nepareizi aizpildītu deklarāciju gadījumā. Tas tika apstiprināts ar grozījumiem, kas 2022. gada 22. novembrī tika pieņemti kā daļa no pakalpojumu paketes.

(98) Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī kā daļu no pakalpojumu paketes iesniedza Nacionālajā asamblejā likumu par *EUTAF* statusa grozījumiem. Likums tika pieņemts 2022. gada 22. novembrī. *EUTAF* no pašreizējā statusa kā centrāla budžeta organizācija, kas darbojas par publiskajām finansēm atbildīgā ministra pakļautībā, ar 2023. gada 1. janvāri tiks pārveidots par autonomu valsts pārvaldes struktūru (1. panta 1. punkts un 35. panta 1. punkts). *EUTAF* būs atsevišķa pozīcija centrālā budžeta struktūrā. *EUTAF* iesniegs budžeta priekšlikumu, ko valdība bez izmaiņām nosūtīs Nacionālajai asamblejai kā daļu no tiesību akta priekšlikuma par centrālo budžetu un tā izpildi. Tā budžetu varēs grozīt tikai ar ģenerāldirektorāta piekrišanu, ja izmaiņas ir pienācīgi un publiski pamatotas un neapdraud ģenerāldirektorāta uzdevumu efektīvu un savlaicīgu izpildi (2. pants). Ģenerāldirektora un ģenerāldirektora vietnieka atalgojums ir attiecīgi 8,4 un 7,4 reizes lielāks par vidējo mēneša bruto izpeļņu valsts ekonomikā (30. pants). Ģenerāldirektors lemj par ģenerāldirektorāta atalgojuma politikas principiem un pabalstiem, kas nav saistīti ar algu (31. pants). Tiks saglabāta *EUTAF* funkcionālā un profesionālā neatkarība. *EUTAF* darbinieki arī turpmāk neprasis un nepieņems norādījumus par tā revīzijas darbu. Komisija atzinīgi vērtē iepriekš minētās izmaiņas tiesiskajā regulējumā, ar ko reglamentē *EUTAF* un ar ko tiek efektīvi īstenotas saistības, kuras Ungārija iesniedza septembra vēstulē.

(99) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtiskos īstenošanas soļus un ka attiecīgie tiesību akti atbilst korektīvajā pasākumā noteiktajām saistībām.

vii. Tādu no Savienības līdzekļiem finansētu konkursa procedūru īpatsvara samazināšana, kurās ir tikai viens piedāvājums

(100) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 31. decembrim samazināt no Savienības līdzekļiem finansēto un 2022. gadā slēgto iepirkuma procedūru ar vienu piedāvājumu īpatsvaru zem 15 %, mērot ar vienotā tirgus rezultātu apkopojuma metodiku. Tā apņēmas sasniegt šo mērķi bez nosacījumiem un to saglabāt bez termiņa ierobežojuma. Ungārijas valdība arī apņēmas četru mēnešu laikā veikt papildu pasākumus gadījumā, ja viena piedāvājuma daļa kādā kalendārajā gadā pārsniedz 15 %, lai atvieglotu viena piedāvājuma iepirkumu samazināšanu atkal zem 15 % sliekšņa. Šādā gadījumā Ungārijas valdība apņēmas attiecīgi informēt Integritātes iestādi un Komisiju.

⁴⁶ Pa e-pastu 2022. gada 18. novembrī.

- (101) Būtiskais īstenošanas solis šim pasākumam bija *EUTAF* pirmā revīzija par atbilstību Vienotā tirgus rezultātu apkopojuma metodikai (un par individuālu datu sniegšanu Komisijai un attiecīgā gadījumā sabiedrībai) līdz 2022. gada 30. septembrim.
- (102) Ungārijas iestādes 2022. gada 7. oktobrī nosūtīja Komisijas dienestiem *EUTAF* izdotu revīzijas ziņojumu par vienotā piedāvājuma metodikas adekvātumu. Pēc Komisijas dienestu komentāriem *EUTAF* grozīja savu ziņojumu un 2022. gada 3. novembrī izdeva pārskatītu galīgo revīzijas ziņojumu. Revīzijā tika secināts, ka izmantotā metodika ir adekvāta un ir saskaņā ar vienotā tirgus rezultātu apkopojumā izmantoto metodiku – ar vienu izņēmumu, attiecībā uz kuru *EUTAF* izstrādāja ieteikumu. Komisija sekos tam, kā *EUTAF* ieteikums tiek ievērots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.
- (103) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtisko īstenošanas soli un no *EUTAF* revīzijas ziņojuma ir guvusi pietiekamu pārliecību par to, ka izmantotā metodika atbilst vienotā tirgus rezultātu apkopojumā izmantotajai metodikai, kā prasīts korektīvajā pasākumā. Šis novērtējums neskar 15 % sliekšņa, kas noteikts saskaņā ar 100. punktu, sasniegšanu. Komisija sekos tam, kā šis korektīvais pasākums tiek īstenots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.

viii. Tādu no valsts budžeta finansēto konkursa procedūru īpatsvara samazināšana, kurās ir tikai viens piedāvājums

- (104) Līdzīgi kā iepriekšējā vii) korektīvā pasākuma gadījumā Ungārijas valdība apņēmas līdz 2024. gada 31. decembrim trīs posmos samazināt no valsts budžeta finansēto un kalendārajā gadā slēgto iepirkuma procedūru ar vienu piedāvājumu īpatsvaru zem 15 %, mērot ar vienotā tirgus rezultātu apkopojuma metodiku. Tā apņēmas sasniegt šo mērķi bez nosacījumiem un to saglabāt bez termiņa ierobežojuma. Ungārijas valdība arī apņēmas četru mēnešu laikā ierosināt papildu pasākumus gadījumā, ja viena piedāvājuma īpatsvars kādā kalendārajā gadā pārsniedz 15 %, lai atvieglotu viena piedāvājuma iepirkumu samazināšanu atkal zem 15 % sliekšņa. Šādā gadījumā Ungārijas valdība apņēmas attiecīgi informēt Integritātes iestādi un Komisiju.
- (105) Saskaņā ar paskaidrojuma raksta pielikumu attiecībā uz šo korektīvo pasākumu nebija nekādu tūlītēju būtisko īstenošanas soļu. Komisija sekos tam, kā šis korektīvais pasākums tiek īstenots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.

ix. Rīka ziņošanai par procedūrām ar vienu piedāvājumu izstrāde ar mērķi uzraudzīt ar vienu piedāvājumu noslēgtus publiskos iepirkumus un ziņot par tiem

- (106) Papildus iepriekš aprakstītajiem korektīvajiem pasākumiem, kas saistīti ar tādu konkursa procedūru, kurās ir tikai viens piedāvājums, īpatsvara samazināšanu, kā aprakstīts iepriekš (vii) un viii)), Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 30. septembrim izstrādāt jaunu monitoringa un ziņošanas rīku, ar ko mēra tādu iepirkuma procedūru īpatsvaru, kurās ir tikai viens piedāvājums un kuras finansē vai nu no valsts līdzekļiem, vai no ES atbalsta, vai no abiem. Tā apņēmas to saglabāt neierobežotu laiku. Ungārijas valdība arī apņēmas publicēt ikgadēju rakstisku ziņojumu, kuru sagatavo par publisko iepirkumu atbildīgā ministrija un kura pamatā ir informācija, kas iegūta, izmantojot rīku ziņošanai par procedūrām ar vienu piedāvājumu, un katru

gadu līdz 15. februārim publicēt to elektroniskās publiskā iepirkuma sistēmas (EPS) tīmekļa vietnē.

- (107) Šā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: i) jauna uzraudzības un ziņošanas rīka izstrāde, pamatojoties uz datiem, kas iegūti no EPS, līdz 2022. gada 30. septembrim, un ii) *EUTAF* apstiprinājums, ka rīks ir pilnībā funkcionāls un darbspējīgs, līdz 2022. gada 30. septembrim.
- (108) Ungārijas iestādes 2022. gada 7. oktobrī nosūtīja Komisijas dienestiem *EUTAF* izdotu revīzijas ziņojumu par monitoringa un ziņošanas rīku attiecībā uz procedūrām ar vienu piedāvājumu. Pēc Komisijas dienestu komentāriem *EUTAF* 2022. gada 3. novembrī izdeva pārskatītu galīgo revīzijas ziņojumu. Ziņojumā konstatēts, ka ir ieviests viena piedāvājuma ziņošanas rīks, kas darbojas, ir funkcionāls un spēj uzraudzīt viena piedāvājuma iepirkuma procedūru attiecību. Ziņojumā secināts, ka principā var konstatēt atbilstību EPS datiem. Saskaņā ar korektīvo pasākumu ziņošanas rīks tiks pilnveidots līdz 2022. gada 31. decembrim, lai iekļautu datus par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Pirmais ziņojums tiks publicēts līdz 2023. gada 15. februārim.
- (109) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi attiecīgos būtiskos īstenošanas soļus un ka viena piedāvājuma ziņošanas rīks ir izstrādāts. Tā darbību un funkcionalitāti apstiprināja *EUTAF* ziņojums, kā to prasa attiecīgais koriģējošais pasākums. Šis novērtējums neskar turpmāko notikumu attīstību un pirmā ziņojuma publicēšanu, kurš pamatos korektīvā pasākuma darbību praksē, kam saskaņā ar korektīvo pasākumu nepieciešams ilgāks īstenošanas laiks.

x. Elektroniskās publiskā iepirkuma sistēmas (EPS) izstrāde, lai palielinātu pārredzamību

- (110) Ungārijas valdība apņēmas izveidot un publicēt EPS tīmekļa vietnē datubāzi, kurā strukturētā veidā būtu ietverta informācija par visiem paziņojumiem par publiskā iepirkuma līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu, tostarp uzņēmumu identifikācijas numuri un katra atsevišķa konsorcijs dalībnieka un apakšuzņēmēja nosaukumi. Šī datubāze tiktu regulāri atjaunināta (vismaz reizi ceturksnī), un tā būtu pieejama sabiedrībai bez maksas. Tai jābūt piemērotai automatizētai apstrādei un jo īpaši jānodrošina strukturētas meklēšanas iespējas un ar iepirkuma procedūrām saistītu datu masveida eksportēšana. Ungārijas valdība arī apņēmas veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai attīstītu EPS un nodrošinātu, ka jaunizveidotās funkcijas pilnībā sāk darboties līdz 2022. gada 30. septembrim. Turklāt Ungārijas valdība apņēmas saglabāt EPS un attiecīgās funkcijas bez nosacījumiem un uz neierobežotu laiku.
- (111) Šā pasākuma būtiskais īstenošanas solis bija līdz 2022. gada 30. septembrim nodrošināt jaunizveidoto funkciju pilnīgu darbību, ļaujot EPS strukturēti meklēt un eksportēt datus automatizēti apstrādājamā formātā.
- (112) Ungārijas iestādes 2022. gada 7. oktobrī informēja Komisijas dienestus, ka jaunā EPS funkcija, kas ļauj EPS strukturēti meklēt un eksportēt paziņojuma par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu datus automatizēti apstrādājamā formātā, ir pabeigta līdz 2022. gada 30. septembrim un ir publiski pieejama šeit: <https://ekr.gov.hu/portal/kozbeszerzes/eredmeny-tajekoztato-hirdetmenyek>.
- (113) Jaunā EPS funkcija ļauj strukturēti meklēt un masveidā eksportēt visus EPS pieejamos datus par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu (tostarp uzņēmumu identifikācijas

numurus) automatizēti apstrādājamā formātā (.csv vai.xlsx). Datubāzē ir dati par konsorciju dalībniekiem⁴⁷ un apakšuzņēmējiem, kas pašlaik ir pieejami tikai brīvā teksta formātā. Saskaņā ar korektīvo pasākumu šī funkcija līdz 2022. gada 30. novembrim tiks vēl vairāk pilnveidota, lai iekļautu strukturētus datus par apakšuzņēmējiem. Datus atjaunina divas reizes mēnesī; jaunā funkcija sabiedrībai ir pieejama bez maksas un bez reģistrācijas. Ir pieejami dati no 2018. gada aprīļa, ievērojot korektīvā pasākuma prasības; datus no 2014. gada janvāra dara pieejamus līdz 2023. gada 31. martam. Turklāt 2022. gada 5. novembrī Ungārija pēc Komisijas pieprasījuma iesniedza Komisijai premjerministra biroja iekšējos norādījumus uzņēmumam, kas pārvalda un atjaunina datubāzi, uzņēmuma ISO sertifikātus un Klientu atbalsta grupas rīcības kodeksu, kas apstiprina publicēšanas periodiskumu un informācijas labošanas procesu.

- (114) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtisko īstenošanas soli. EPS jaunā funkcija ir izstrādāta un ļauj EPS strukturēti meklēt un masveidā eksportēt datus par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu automatizēti apstrādājamā formātā, ievērojot korektīvā pasākuma prasības. Šis novērtējums neskar turpmākās norises saistībā ar EPS, kurām nepieciešams ilgāks īstenošanas laiks saskaņā ar korektīvo pasākumu (sk. arī 13. punktu iepriekš).

xi. Tādas snieguma mērīšanas satvara izstrāde, ar kuru novērtē publisko iepirkumu efektivitāti un izmaksu lietderību

- (115) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2022. gada 30. septembrim izstrādāt snieguma mērīšanas satvaru, lai novērtētu publisko iepirkumu efektivitāti un izmaksu lietderību. Snieguma mērīšanas satvars sāk darboties līdz 2022. gada 30. novembrim. Ungārijas valdība arī apņēmas bez nosacījumiem un neierobežoti ilgu laiku turpināt regulāri izmantot snieguma mērīšanas satvaru un publicēt tā rezultātus.
- (116) Šā pasākuma būtiskais īstenošanas solis bija paša snieguma mērīšanas satvara izstrāde līdz 2022. gada 30. septembrim, ietverot attiecīgā valdības lēmuma pieņemšanu.
- (117) Lai spertu būtisko īstenošanas soli, Ungārija veica turpmāk minētos pasākumus.
- (118) Ungārijas valdība 2022. gada 5. septembrī pieņēma un publicēja valdības Lēmumu 1425/2022 par snieguma mērīšanas satvara izstrādi, ar ko novērtē publiskā iepirkuma efektivitāti un izmaksu lietderību.
- (119) Valdības Lēmumā 1425/2022 ir noteikts reģionālās attīstības ministra pienākums attiecībā uz datu vākšanu un viena piedāvājuma publiskā iepirkuma iespējamo iemeslu izskatīšanu. Reģionālās attīstības ministrs ir atbildīgs par to nevalstisko organizāciju (NVO) un publiskā iepirkuma ekspertu atlasīšanu, kuri piedalās snieguma novērtēšanas satvara izveidē un darbībā. Satvara izveidē un darbībā ir jāņem vērā šo NVO un ekspertu priekšlikumi un atzinumi. Saskaņā ar valdības lēmumu snieguma novērtēšanas satvars jo īpaši ļaus ik gadu analizēt i) neveiksmīgo publiskā iepirkuma procesu īpatsvaru un attiecīgos iemeslus, ii) līguma izpildes laikā atcelto līgumu īpatsvaru (skaits un vērtība), iii) līguma izpildes kavējumu īpatsvaru, iv) izmaksu pārsniegšanas gadījumu īpatsvaru, v) tādu piešķirto iepirkuma līgumslēgšanas tiesību īpatsvaru, kur

⁴⁷ Pēc Komisijas pieprasījuma Ungārijas iestādes 2022. gada 29. oktobrī sniedza papildu skaidrojumus par to datu automatizētas apstrādes metodēm, kuri attiecas uz lejupielādējamiem EPS datiem, ja publiskā iepirkuma konkursā uzvar konsorcijs.

ņem vērā aprites ciklu vai aprites cikla izmaksas, vi) mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu sekmīgas dalības īpatsvaru (visās nozarēs un pa nozarēm), vii) to iepirkuma procedūru vērtību, kurās ir viens piedāvājums, ko finansē no valsts resursiem un no Savienības līdzekļiem atsevišķi un/vai no abiem minētajiem avotiem, un to, kā šī vērtība ir salīdzināma ar to publiskā iepirkuma procedūru kopējo vērtību, kuras finansē no valsts resursiem un Savienības līdzekļiem atsevišķi un/vai no abiem minētajiem avotiem. Saskaņā ar korektīvo pasākumu snieguma mērīšanas satvars sāks darboties līdz 2022. gada 30. novembrim. Snieguma mērījumu rezultātus dara publiski pieejamus katru gadu līdz 28. februārim.

- (120) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spējusi būtisko īstenošanas soli un ir izpildījusi saistības, kas saistītas ar darbības satvaru, atbilstīgi korektīvajam pasākumam. Šis novērtējums neskar pašreizējo snieguma mērīšanas satvara ieviešanu un pirmā ziņojuma publicēšanu, kas pamatos korektīvā pasākuma darbību praksē un kam saskaņā ar korektīvo pasākumu nepieciešams ilgāks īstenošanas laiks (sk. arī 119. punktu iepriekš).
- (121) Komisija atzīmē, ka uzaicinājums pieteikties NVO un ekspertiem, kura teksta projekts tika nosūtīts Komisijai, tika izziņots 2022. gada 11. oktobrī ar termiņu 2022. gada 26. oktobris. Tika saņemti 15 pieteikumi, no kuriem divus iesniedza organizācijas un 13 – privātpersonas. Tāpēc, lai gan organizācijām bija rezervētas trīs vietas, organizācijas faktiski varēja aizpildīt tikai divas vietas. Trešajai vietai tika atlasīts viens individuāls kandidāts no universitātes; tomēr saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju šī persona, šķiet, nav pierādījusi ar publisko iepirkumu saistītu pieredzi. Papildus tika atlasīti četri neatkarīgi eksperti.

xii. Rīcības plāna pieņemšana par to, kā paaugstināt konkurences līmeni publiskajā iepirkumā

- (122) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2023. gada 31. martam pieņemt visaptverošu rīcības plānu, kura mērķis ir uzlabot konkurences līmeni publiskā iepirkuma jomā, nosakot skaidrus un īsus termiņus katras rīcības plānā noteiktās darbības īstenošanai. Plānā jāņem vērā cita starpā pirmie rezultāti, ko būs devis snieguma mērīšanas satvars, kuram jāsāk darboties līdz 2022. gada 31. decembrim.
- (123) Saskaņā ar paskaidrojuma raksta pielikumu attiecībā uz šo korektīvo pasākumu nebija nekādu tūlītēju būtisko īstenošanas soļu. Komisija sekos tam, kā šis korektīvais pasākums tiek īstenots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.

xiii. Mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu apmācīšana par publiskā iepirkuma praksi

- (124) Ungārijas valdība apņēmas līdz 2024. gada 31. martam nodrošināt bezmaksas apmācību publiskā iepirkuma jomā vismaz 1000 mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (īpašu uzmanību pievēršot mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem), lai atvieglotu to dalību publiskajā iepirkumā. Ungārijas valdība apņēmas līdz 2026. gada 30. jūnijam nodrošināt šādas mācības vēl vismaz 1200 mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (tātad kopā vismaz 2200 uzņēmumiem). Turklāt Ungārijas valdība apņēmas uzraudzīt un novērtēt apmācības efektivitāti un pievienoto vērtību.

- (125) Saskaņā ar paskaidrojuma raksta pielikumu attiecībā uz šo korektīvo pasākumu nebija nekādu tūlītēju būtisko īstenošanas soļu. Komisija sekos tam, kā šis korektīvais pasākums tiek īstenots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.

xiv. Atbalsta shēmas izveide ar mērķi kompensēt izmaksas, kas saistītas ar mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu dalību publiskajā iepirkumā

- (126) Papildus iepriekšējam xiii) koriģējošajam pasākumam Ungārijas valdība apņēmas līdz 2023. gada 31. martam sākt atbalsta shēmu mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem saistībā ar publiskā iepirkuma procedūrām. Šai shēmai, pamatojoties uz objektīviem, nediskriminējošiem un pārredzamiem atlases kritērijiem, būtu jānodrošina vienreizēja kompensācija vismaz 1800 atbilstīgiem mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, īpašu uzmanību pievēršot mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem. Ar šo shēmu tiktu segtas izmaksas, kas saistītas ar dalību publiskā iepirkuma procedūrās, lai atvieglotu to dalību publiskajā iepirkumā un mazinātu šķēršļus to ienākšanai tirgū. Vidusposma novērtējums būtu jāveic līdz 2024. gada 30. septembrim, un galīgais novērtējums būtu jāpabeidz līdz atbalsta programmas beigām, proti, līdz 2026. gada 31. jūlijam.

- (127) Saskaņā ar paskaidrojuma raksta pielikumu attiecībā uz šo korektīvo pasākumu nebija nekādu tūlītēju būtisko īstenošanas soļu. Komisija sekos tam, kā šis korektīvais pasākums tiek īstenots, Ungārijas valdības sniegtajos ziņojumos saskaņā ar 17. punktu.

xv. *Arachne* piemērošana

- (128) Ungārijas valdība apņēmas piemērot procedūras, lai, īstenojot jebkādu Savienības atbalstu, visos plānošanas periodos sistemātiski un plašāk izmantotu visas vienotās datizraces un riska novērtējuma rīka *Arachne*, ko Komisija nodod dalībvalstu rīcībā, funkcijas nolūkā efektīvi nepieļaut un atklāt interešu konfliktus, krāpšanu, korupciju, dubultu finansēšanu un citus pārkāpumus. Ungārijas valdība apņēmas bez nosacījumiem uz neierobežotu laiku saglabāt *Arachne* rīka pilnīgu un efektīvu piemērošanu. *Arachne* augšupielādētajām datu kopām ir pilnīga piekļuve arī visām attiecīgajām revīzijas un kontroles struktūrām. Komisija norāda, ka tās izpratnē šī apņemšanās nozīmē apņemšanos to pašu attiecināt arī uz iespējamām *Arachne* pēctecīgajām sistēmām.

- (129) Šā pasākuma būtiskais īstenošanas solis bija līdz 2022. gada 30. septembrim ieviest procedūras sistemātiskai un efektīvai *Arachne* izmantošanai.

- (130) Lai spertu būtisko īstenošanas soli, Ungārija veica turpmāk minētos pasākumus.

- (131) Saskaņā ar korektīvo pasākumu Ungārijas valdība 2022. gada 30. septembrī pieņēma valdības Dekrētu 373/2022 un grozījumu Dekrētu 374/2022, kas ar dažiem izņēmumiem stājās spēkā tajā pašā dienā.

- (132) Šajos valdības dekrētos ir izklāstīti noteikumi, lai nodrošinātu datu nosūtīšanu uz *Arachne* reizi divos mēnešos, un to pielikumos ir noteikti attiecīgie nosūtāmie datu lauki⁴⁸. Turklāt dekrētos ir izklāstīti noteikumi, lai izstrādātu un regulāri pārskatītu

⁴⁸ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 10. panta 2. punkta 9. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 13. panta 1. punkta h) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 5. panta 23. punktu un 2. pielikumu.

Arachne izmantošanas metodiku un tās rezultātus⁴⁹ un nodrošinātu, ka attiecīgās iestādes konsekventi, sistemātiski un plaši piemēro un ņem vērā visas *Arachne* funkcijas, sagatavojot un pieņemot lēmumus par ES finansējumu⁵⁰. Valdības dekrēti arī nodrošina attiecīgajiem aktoriem, tostarp attiecīgajām revīzijas iestādēm, piekļuvi *Arachne* funkcijām un datiem⁵¹. Pirmā datu pakete tika nosūtīta *Arachne* rīkam 2022. gada 30. septembrī. *Arachne* tagad ietver datus par gandrīz 65 000 Ungārijā īstenotiem projektiem, kuros ir vairāk nekā 41 000 atbalsta saņēmēju un gandrīz 6000 līgumu. Nākamo augšupielādi saskaņā ar korektīvo pasākumu Ungārija ir paredzējusi veikt līdz 2022. gada 30. novembrim. Komisija turpinās uzraudzīt visu datu augšupielādes darbību savlaicīgu izpildi.

- (133) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtisko īstenošanas soli un ka attiecīgajos valdības dekrētos ir izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi par sistemātisku un efektīvu *Arachne* izmantošanu saskaņā ar korektīvo pasākumu.

xvi. Sadarbības ar OLAF stiprināšana

- (134) Ungārijas valdība apņēmas iesniegt Nacionālajā asamblejā likumprojektu par grozījumiem 2010. gada Likumā CXXII par Valsts nodokļu un muitas pārvaldi (*Nemzeti Adó- és Vámhivatal*), kurš jāpieņem līdz 2022. gada 30. septembrim un ar kuru tā ieceļ Valsts nodokļu un muitas pārvaldi par kompetento valsts iestādi, kas palīdz OLAF veikt pārbaudes uz vietas Ungārijā un gadījumos, ja ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas minētās pārbaudes, atsakās sadarboties. Tā arī apņēmas iesniegt Nacionālajā asamblejā likumprojektu par grozījumiem 2004. gada Likumā XXIX, lai ieviestu atturošas finansiālas sankcijas, kas jāpiemēro gadījumā, ja ekonomikas dalībnieks atsakās sadarboties ar OLAF, kad notiek pārbaudes un inspekcijas uz vietas.
- (135) Šā pasākuma būtiskais īstenošanas solis bija abu minēto likumu pieņemšana līdz 2022. gada 30. septembrim.
- (136) Lai spertu būtisko īstenošanas soli, Ungārija veica turpmāk minētos pasākumus.
- (137) Nacionālā asambleja 2022. gada 4. oktobrī pieņēma 2022. gada Likumu XXIX, ar ko groza konkrētus likumus par sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondiem, kuri pilda sabiedriskus pienākumus, Valsts nodokļu un muitas administrāciju un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai pārbaudēm saistībā ar Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas kontroli, un šis likums tika izsludināts 2022. gada 10. oktobrī. Likuma noteikumi attiecībā uz OLAF stājās spēkā 2022. gada 26. oktobrī.
- (138) Saskaņā ar korektīvo pasākumu 2010. gada Likums CXXII tika grozīts, lai ieceltu Valsts nodokļu un muitas administrāciju (*Nemzeti Adó- és Vámhivatal*) par kompetento valsts iestādi, kas palīdz OLAF veikt pārbaudes un inspekcijas uz vietas Ungārijā un gadījumos, ja ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas minētās pārbaudes, atsakās sadarboties. Likumā ir aprakstīta arī procedūra, kas jāievēro. Tas arī ieviesa iespēju, ka

⁴⁹ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 10. panta 2. punkta 3. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 5. panta 22. punktu.

⁵⁰ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 20. panta 1. punkta 22. apakšpunkta e) punktu, valdības Dekrēta 256/2021 19. panta 2. punkta c) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 9. panta 1. punkta i) apakšpunktu.

⁵¹ Sk. valdības Dekrēta 272/2014 10. panta 2. punkta 10. apakšpunktu, valdības Dekrēta 256/2021 13. panta 1. punkta i) apakšpunktu un valdības Dekrēta 373/2022 5. panta 24. punktu.

pēc *OLAF* pieprasījuma klāt var būt finanšu kontrole. Tik grozīts 2004. gada likums XXIX, lai ieviestu atturošu finansiālu sankciju, kas piemērojama gadījumā, ja ekonomikas dalībnieks atsakās sadarboties ar *OLAF*, kad *OLAF* veic pārbaudes un inspekcijas uz vietas.

- (139) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtisko īstenošanas soli un ka grozījumi, kas ieviesti ar minēto tiesību aktu, atbilst korektīvajā pasākumā noteiktajām saistībām.

xvii. Tiesību akta pieņemšana, ar ko nodrošina publisko izdevumu lielāku pārredzamību

- (140) Ungārijas valdība apņēmas iesniegt Nacionālajā asamblejā tiesību aktu, ar kuru visām publiskajām struktūrām ir noteikts pienākums proaktīvi publicēt centrālajā reģistrā iepriekš noteiktu informācijas kopumu par publisko līdzekļu izmantošanu, un līdz 2022. gada 31. oktobrim panākt šā tiesību akta pieņemšanu Nacionālajā asamblejā. Ungārijas valdība arī apņēmas centrālajā reģistrā sniegt informāciju par apakšuzņēmējiem. Turklāt tā apņēmas bez nosacījumiem uz neierobežotu laiku atstāt spēkā iepriekš minēto tiesību aktu. Tā arī apņēmas nodrošināt tā izpildi un jo īpaši to, ka publiskās struktūras visus attiecīgos datus augšupielādē reģistrā pilnībā un savlaicīgi.
- (141) Šā korigējošā pasākuma būtiskie īstenošanas soļi bija šādi: a) līdz 2022. gada 30. septembrim iesniegt Komisijai leģislatīvā akta uzlabotu projektu, kurā noteikts pienākums visām publiskajām struktūrām proaktīvi publicēt iepriekš noteiktu informācijas kopumu par publisko līdzekļu izmantošanu, un b) līdz 2022. gada 31. oktobrim pieņemt šo leģislatīvo aktu.
- (142) Lai spertu būtiskos īstenošanas soļus, Ungārija veica turpmāk izklāstītos pasākumus.
- (143) Ungārijas valdība 15. septembrī nosūtīja Komisijai izskatīšanai likumprojektu, ar ko publiskajām struktūrām tiek noteikts pienākums proaktīvi publicēt iepriekš noteiktu informācijas kopumu par publisko līdzekļu izmantošanu
- (144) Nacionālā asambleja 2022. gada 8. novembrī pieņēma 2022. gada Likumu XL, ar ko groza 2011. gada Likumu CXII par tiesībām uz informācijas privātumu un par informācijas brīvību un kas tika izsludināts 2022. gada 14. novembrī un ar dažiem izņēmumiem stāties spēkā 2022. gada 29. novembrī. Ungārijas valdība 2022. gada 15. novembrī kā daļu no pakalpojumu paketes iesniedza Nacionālajā asamblejā divus likumprojektus grozījumiem 2022. gada Likumā XL un 2021. gada Likumā CXII. Lielākā daļa Ungārijas valdības veikto grozījumu tika ieviesti tajā pakalpojumu paketes daļā, par kuru galīgais balsojums notika 2022. gada 22. novembrī. Grozījumi attiecībā uz jauniem noteikumiem par to, kā izpildīt pienākumu proaktīvi publicēt iepriekš noteiktu informācijas kopumu par publisko līdzekļu izmantošanu, ieskaitot sankcijas ("administratīvā pārredzamības procedūra"), tika iekļauti tajā pakalpojumu paketes daļā, par kuru galīgais balsojums ir noteikts 2022. gada 6. decembrī. Pēc pakalpojumu paketes iesniegšanas Nacionālajā asamblejā Ungārijas iestādes 2022. gada 18. novembrī nosūtīja Komisijas dienestiem pārskatītu Likuma XL juridisko tekstu, ar ko groza 2011. gada Likumu Nr. CXII par tiesībām uz informācijas privātumu un informācijas brīvību. Šis juridiskais teksts bija iekļauts arī novembra vēstulē. Grozošais akts attiecībā uz lielāko daļu grozījumu tika pieņemts 2022. gada 22. novembrī, un tas atspoguļo izmaiņas, kas iekļautas Komisijas saņemtajā juridiskajā tekstā. Šajā posmā Komisija nevar izvērtēt grozījumus attiecībā uz administratīvo pārredzamības procedūru, par

kuriem Nacionālajā asamblejā paredzēts balsot 2022. gada 6. decembrī. Tāpēc Komisijas novērtējuma pamatā ir juridiskais teksts, kas saņemts 2022. gada 19. novembrī.

- (145) 2022. gada Likumā XL ir noteikts pienākums budžeta struktūrām saskaņā ar Publisko finanšu likumu reizi divos mēnešos un tādā veidā, kas nodrošina pieejamību vismaz desmit gadus pēc publicēšanas, publicēt datus par publisko līdzekļu izmantošanu publisko datu centrālā informācijas reģistra platformā. Šis centrālais reģistrs ir pieejams ikvienam bez maksas un bez nepieciešamības izveidot kontu, lai piekļūtu datiem, un mašīnlasāmā formātā, kas ļauj veikt masveida lejupielādi un datu šķirošanu, meklēšanu, izgūšanu un salīdzināšanu. Atsaucē tiek norādīts, vai iepirkums pilnībā vai daļēji tiek finansēts no Savienības atbalsta. Attiecībā uz iepirkumiem, kas nepārsniedz Publiskā iepirkuma likumā noteikto valsts robežvērtību, Ungārija saskaņā ar korektīvo pasākumu par iepirkumiem šo informāciju norāda no 2023. gada 31. marta. Platformu tās uzturētājs izveido vēlākais līdz 2022. gada 31. decembrim un publicē datu lapu, kas vajadzīga publicēšanai platformā. Struktūras, kurām ir pienākums datus publicēt platformā, tos arī platformā pastāvīgi publicē. Pirmā publikācija saskaņā ar korektīvo pasākumu notiek ne vēlāk kā 2023. gada 28. februārī. Turklāt, kā minēts iepriekš, jauni noteikumi par pienākuma izpildi, tostarp sankcijām, tiktu izstrādāti, izmantojot jaunu administratīvu pārredzamības procedūru, kas Valsts datu aizsardzības un informācijas brīvības iestādei jāveic, lai izmeklētu neatbilstības gadījumus, un šī procedūra stājas spēkā 2023. gada 28. februārī. Ungārijas iestādes 2022. gada 14. novembrī nosūtīja Komisijas dienestiem arī valdības dekrēta projektu, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par publisko datu centrālo informācijas reģistru, kurā ir iekļauta datu lapa, kas vajadzīga publicēšanai platformā.
- (146) Komisija norāda, ka ne visām līgumslēdzējām iestādēm, kas definētas 2015. gada Likuma CXLIII par publisko iepirkumu (LPI) 5. panta 1. punktā, ir pienākums publicēt informāciju saskaņā ar šo likumu. Tomēr Komisija norāda, ka dati par publiskā iepirkuma procedūrām, ko veic LPI 5. panta 1. punktā minētās struktūras, tostarp sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondi, tiek parādīti EPS sistēmā, un tas atbilst pārredzamības prasībai. Komisija arī norāda, ka Ungārijas iesniegtais juridiskais teksts neatbilst korektīvajam pasākumam, jo tajā minimālajā datu kopumā, kas augšupielādējams centrālajā sistēmā, nav iekļauti dati no visām publiskajām struktūrām, tostarp par līgumslēdzēju iestādi vai pakalpojumu sniedzējiem, piegādātājiem un jaudas nodrošinātājiem. Ungārija uzskata, ka šie dati tā vietā ir jādara pieejami tikai katra līguma gadījumā atsevišķi. Šo elementu trūkums rada risku, ka korektīvais pasākums tiks īstenots nepilnīgi, un tas varētu vājināt tā efektivitāti.
- (147) Komisija konstatē, ka Ungārija ir spērusi būtiskos īstenošanas soļus, neraugoties uz kavēšanos būtiskā īstenošanas soļa īstenošanā saistībā ar likuma pieņemšanu, un ka tiesiskais regulējums par publisko izdevumu lielāku pārredzamību, kā izklāstīts 2022. gada Likumā XL un 2021. gada Likumā CXII, izpilda korektīvajā pasākumā noteiktās saistības, izņemot iepriekš 145. punktā minētos elementus. Komisija saglabās modrību attiecībā uz 146. punktā izklāstītajiem jautājumiem saistībā ar turpmāku īstenošanu un cieši uzraudzīs situāciju, pamatojoties uz 17. punktā minētajiem Ungārijas ceturkšņa ziņojumiem vai jebkādu informāciju, ko tā varētu iegūt citādi.

SECINĀJUMS

- (148) PĪL priekšlikuma 38. apsvērumā Komisija konstatēja, ka Ungārijas ierosinātie korektīvie pasākumi principā spēj novērst Komisijas konstatētās problēmas, kas izklāstītas paziņojumā, ar nosacījumu, ka visi minētie pasākumi tiek īstenoti pareizi un efektīvi.
- (149) Priekšlikuma 39. apsvērumā piebilsts, ka korektīvajiem pasākumiem vēl ir jānosaka detalizēti īstenošanas noteikumi, jo īpaši par to, kā pasākumu galvenie elementi tiks transponēti reālos juridiskos tekstos, kas jāpieņem, lai īstenotu korektīvos pasākumus. Minētajā apsvērumā tika norādīts arī – ņemot vērā, ka vairākas Ungārijā identificētās problēmas ir saistītas ne tikai ar izmaiņām tiesiskajā regulējumā, bet arī – daudz izteiktāk – ar izmaiņu konkrētu īstenošanu praksē, kam nepieciešams ilgāks laiks konkrētu rezultātu sasniegšanai, risks Savienības budžetam saglabājas, kamēr patlaban tiek īstenoti vismaz galvenie dažu korektīvo pasākumu elementi, kas norādīti korektīvo pasākumu grafikos, kurus Ungārijas valdība iesniedza 22. augustā. Kamēr nav stājušies spēkā būtiskie tiesību akti, ar kuriem tiktu īstenoti daudzi no korektīvajiem pasākumiem, un ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, kā arī iespēju, ka pasākumi var netikt pareizi īstenoti vai ka to efektivitāte var tikt vājināta pasākumu detaļās, riska līmeņa saprātīga aplēse Savienības budžetam Komisijas ieskatā atbilst 65 % no attiecīgajām programmām, t. i., par 5 procentpunktiem mazāk nekā aplēstais risks, ja korektīvo pasākumu nebūtu.
- (150) Komisija slēdz korektīvo pasākumu novērtējumu, ņemot vērā būtiskos īstenošanas soļus, kā arī sīkāku informāciju par tiesību aktiem, kuri ierosināti vai stājušies spēkā, un turpmākām procedūrām un pasākumiem, ko Ungārija noteikusi, lai attiecīgā gadījumā īstenotu korektīvos pasākumus, un ko Ungārija paziņojusi Komisijai līdz 2022. gada 19. novembrim.
- (151) Komisija norāda, ka Ungārija ir veikusi vairākus pasākumus, lai spertu (leģislatīvos un neleģislatīvos) būtiskos īstenošanas soļus, kas uzskaitīti paskaidrojuma raksta pielikumā, un, kā izklāstīts šajā novērtējumā, daudzas saistības, kuras Ungārija uzņēmusies korektīvo pasākumu ietvaros, var uzskatīt par izpildītām.
- (152) Tomēr būtiskos koriģējošajos pasākumos joprojām pastāv būtiskas nepilnības, riski un trūkumi, tostarp attiecībā uz šo korektīvo pasākumu centrāliem aspektiem, kas, kā izklāstīts iepriekš, varētu nopietni mazināt to efektivitāti.
- (153) Komisija ir konstatējusi būtiskas nepilnības, attiecībā uz kurām Ungārija nav ieviesusi izmaiņas, kas attiecīgajos tiesību aktos bija vajadzīgas, lai nodrošinātu, ka pasākumi ir adekvāti saskaņā ar Nosacītības regulu. Tās ir šādas:
- (i) iespēja, ka Integritātes iestāde nevar automātiski saglabāt savu kompetenci, tiklīdz projektam ir atņemts Savienības finansējums (sk. 30. punktu iepriekš);
 - (ii) nepilnības sistēmā to līgumslēdzēju iestāžu, kuras neievēro Integritātes iestādes ieteikumus, lēmumu pārskatīšanai tiesā;
 - (iii) nepilnības Integritātes iestādes valdes locekļu atcelšanas procedūrā;
 - (iv) fakts, ka Integritātes iestādei netiek piešķirta kompetence pārbaudīt augstākā līmeņa politisko vadītāju (t. i., premjerministra, ministru, premjerministra

politiskā direktora, valsts sekretāru aktīvu deklarācijas, kā noteikts 2018. gada Likuma CXXV par valdības pārvaldi 183. pantā), un skaidrības trūkums juridiskajā tekstā attiecībā uz Integritātes iestādes pilnvarām pārbaudīt visu augsta riska amatpersonu publiskās aktīvu deklarācijas (sk. 35. punktu iepriekš);

- (v) iespēja, ka tiesas nolēmumi, ar kuriem tiek atcelti prokuratūras lēmumi, nav saistoši prokuroram (83. punkts iepriekš);
- (vi) tiesas, kas izskata lietu, nevajadzīgas darbības (iepriekšējas izskatīšanas) iekļaušana jaunajā procedūrā, ar kuru tiesā izskata prokuratūras vai izmeklēšanas iestādes lēmumu noraidīt ziņojumu par noziegumu vai izbeigt kriminālprocesu (sk. 85. punktu iepriekš), un tādu skaidru noteikumu trūkums, kas apstiprinātu iespēju jauno procedūru piemērot arī noziedzīgiem nodarījumiem (bez noilguma), kuri izdarīti pirms 2023. gada 1. janvāra (sk. 86. punktu iepriekš);
- (vii) tas, ka visām līgumslēdzējām iestādēm nav pienākuma publicēt minimālajā datu kopumā, kas augšupielādējams centrālajā reģistrā, informāciju, ja nav datu par “atbildīgo struktūru” attiecībā uz publiskajiem izdevumiem, līgumslēdzēju iestādi vai pakalpojumu sniedzējiem, piegādātājiem un jaudas nodrošinātājiem (sk. 146. punktu iepriekš).

(154) Turklāt joprojām pastāv būtiski riski attiecībā uz vairākiem citiem jautājumiem, proti:

- (i) skaidrības un juridiskās noteiktības trūkums attiecībā uz informācijas atklāšanas pienākumiem saistībā ar nekustamo īpašumu, tostarp ārpus Ungārijas jurisdikcijas (sk. 57. punktu iepriekš);
- (ii) skaidrības trūkums par noteiktu Nacionālās asamblejas vadītāju, ierēdņu un locekļu, kā arī viņu laulāto vai dzīvesbiedru un bērnu, kas ar viņiem dzīvo vienā mājāsaimniecībā, mantas, ienākumu un ekonomisko interešu deklarēšanas personisko, materiālo un laika tvērumu (sk. 57. punktu iepriekš);
- (iii) Nacionālās asamblejas locekļu un personu, kurām uzticēti vadoši politiskie pienākumi, aktīvu deklarāciju elektroniska iesniegšana un publicēšana datubāzē, kurā var veikt publisku meklēšanu (un kurai piekļuvei jābūt bez maksas un bez nepieciešamības reģistrēties) (sk. 59. punktu iepriekš);
- (iv) nav skaidru saistību līdz 2023. gada 31. decembrim pārskatīt, kā darbojas procedūra prokuroru lēmumu pārskatīšanai tiesā, un vajadzības gadījumā paredzēt tiesiskā regulējuma grozījumu pieņemšanu pēc apspriešanās ar Komisiju līdz 2024. gada 30. jūnijam sk. 81. punktu iepriekš);
- (v) noteikumi par “pārredzamības administratīvo procedūru”, kuru mērķis ir nodrošināt to datu pārredzamības un pareizības prasību izpildi, kuri jāpublicē saskaņā ar korektīvo pasākumu par publisko izdevumu lielāku pārredzamību, un to pieņemšanu 2022. gada 6. decembrī, lai tie stātos spēkā 2023. gada 28. februārī (sk. 144. punktu iepriekš);
- (vi) pēc Komisijas septembra novērtējuma par ierosināto korektīvo pasākumu joprojām tiek veicināta augstāko amatpersonu klātbūtne sabiedriskas nozīmes aktīvu pārvaldības fondu valdēs, kuru uzdevums ir izmaksāt liela apjoma publiskos līdzekļus.

- (155) Kopumā iepriekš izklāstītais vispārējais novērtējums neļauj Komisijai secināt, ka Ungārijas paziņotie korektīvie pasākumi kopumā, kā tie ir pieņemti un ņemot vērā to detaļas, kā arī no tiem izrietošās neskaidrības par piemērošanu praksē, izbeigtu attiecīgos tiesiskuma principu pārkāpumus un/vai ietekmi vai riskus attiecībā uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību un Savienības finanšu interesēm. To vēl vairāk pasliktina bažas par administratīvo praksi Ungārijā. Tāpēc regulas piemērošanas nosacījumi joprojām pastāv.
- (156) Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu un joprojām pastāvošo risku budžetam, neraugoties uz Ungārijas veiktajiem pasākumiem, un ņemot vērā to korektīvo pasākumu strukturālo un horizontālo raksturu, kuri vēl ir jāizpilda, Komisija saglabā savu priekšlikumu par pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem un aicina Padomi rīkoties, pamatojoties uz šo novērtējumu.